

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Un număr nouăzeci și șapte

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

GR. CONDURATU
Consilier la Curtea de Apel
din BucureștiV. ANGELOVICI
Dr. în Drept din Paris
Judecător Tribunalul IlfovALEX. CERBAN
Dr. în Drept din Paris
Profesor UniversitarALFRED JUVARA
Dr. în Drept din Paris
Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticii Judiciare

ABONAMENTUL

Un an p. Gănci, Case Comerc. și Autorit. 200 lei
„ Magistrati și Avocați . . . 120 „
6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APĂ E ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
- TELEFON 13/29 -

A apărut în editura Societății an. *Curierul Judiciar*
Procedura Penală Societară cu toate legile în
legătură, traduse de d-nii *Romul Pop*, Președinte la
Curtea de Apel Tg. Mureș și *Vi. Mavrodineanu*, consilieri la aceea curte, însoțite de diferite note explicative.

Lucrarea cuprinde 270 pagini, format mare, și se va pune în vânzare, peste câteva zile, pe prețul de **Lei 40**. Rugăm a ni se trimite listele de abonament semnate, împreună cu sumele încasate prin mandat poștal, spre a se putea expedia volumele celor ce au achitat costul lor.

SUMAR

- **Publicarea Legilor, Decretelor-legi și Regulamentelor** pentru punerea lor în aplicare. (Publicarea a 6 diferite legi);
- **Impunitatea tainicilor luari**, de d-l av. Dongoroz;

JURISPRUDENȚĂ:

— Curtea de Casație s. I: *Ionaș Silberman* cu *Primăria Capitalei*. (Măsurile ce se pot lua prin ordonanțele prezidențiale prevăzute de art. 66 bis pr. civ. Incompetința pentru judecarea fondului);

— Idem *L. Landes* cu *Eliza Klein*. (Cum trebuie înțeleasă contestațiunea prevăzută de art. 4 din Decretul lege 1420/920 relativ la declarațiunile de renunțare a contractelor?);

— Casație s. II: *Piros Carapanos* cu *Leonida Gussi*. (Efectele decretului-lege de expropriere din Dec. 1918 asupra creanțelor ipotecare ale terenurilor expropriate. Drepturile creditorilor);

— Casație s. III: *C. Tabacovici* cu *„Institutul de Instrucție*. (Transferarea unui profesor dela o universitate la alta. Sultatarea transferării în lipsa avizului favorabil al universității unde catedra este vacată);

— Trib. Brașla s. I: *Julian Leontescu* cu *Jean Popescu*. (Sporul de chirie prevăzut de decretul-lege 1420/920 se aplică și contractelor în curs);

— Idem s. II: *Schenker & Co.* cu *Dawd Goldenberg & fi.* (Caracterele legale ale contractului de comision de transport. Responsabilitate. Forță majoră. Art. 406 și 409 c. com. și art. 998 c. civil);

Rezumatul Jurisprudenței Curților de apel și Casație

— *Apel I*: 1. I. te pretarea art. 30, 31 și 4 din decretul-lege al chirilor cu privire la subînchiriere și declarațiile de renunțare. 2. Pierderea folosinței în contractul de locațiune din ord. nul autorității. Forță majoră. Desfășurarea contractului, cu o Notă de E. C. Decusara.

— *Apel II*. Vânzarea cu clauza că vânzătorul va locui imobilul vândut gratuit și va preda la o epocă determinată (23 Aprilie 920), constituie pentru el un drept d'a fi considerat ca chirie și a i se prelungi dreptul pe bază decretului-lege 1420/920, cu o Notă de E. C. Decusara.

— *Apel III*: Dacă moralitatea tutelului, fie chiar legal poate să constituie o cauză de excludere dela tutelă, cu o Notă de E. C. Decusara.

— *Apel IV*: Cum trebuie interpretat art. 4 din decretul-lege 1420/920 relativ la contestațiile ce trebuiesc făcute la renunțările de contracte?

— *Casație I*: 1. Dacă chestiunea proprietății lucrului pretins furat se mai poate discuta din nou pe cale civilă, când a fost discutat pe cale penală?—2. Mărturisirea într-alt proces constituie început de dovadă scrisă putând fi completat cu martori. — 3. Modul cum poate fi acceptată succesiunea. Expres sau tacit. Aprecierii suverană a instanței de fond în ce privește intenția eredului.

— *Casație III*: Neexecutarea în termen de 30 zile a decisiilor Casației care a ordonat reintegrarea unui funcționar destituit în mod ilegal, dă drept acestuia la daune cominatorii.

PUBLICAREA LEGII OR. DECRETELOR-LEGI și a REGULAMENTELOR pentru aplicarea lor

Din cauza greutății cu care cititorii noștri și pot procura „*Monitorul Oficial*” în care se publică Legile, Decretele-legi și Regulamentele pentru punerea lor în aplicare, și cum *Curierul Judiciar* este la îndemâna tuturor magistratilor și avocaților, Comitetul de redacție a fost autorizat de Consiliul de Ad-ție al Soc. an. „*Curierul Judiciar*” ca. cu începere dela 1 Octombrie 1920, să publice regulat în primele sale pagini — conform sistemului ziarelor juridice franceze — toate Legile, Decretele-legi și Regulamentele ce se promulgă prin „*Monitorul Oficial*”

Deci anunțăm că, cu acest număr, începem publicarea lor în ordinea promulgării :

LEGE privileitoare la Județul Meca pentru încasări de taxe pentru lemne, votată de Cameră și Senat la 27 Aug. 1920 și promulgată prin *Monitorul Oficial* No. 145 din 8 Oct. 1920 în pag. 5181 :

Art. 1. Județul Suceava este autorizat să perceapă dela promulgarea acestei legi următoarele taxe :

Lei 6 pentru fiecare mc lemn fasonat, produs din lemn de brad, ca : scânduri, câpriori, grinzii, scânduri de frasin și stejar ce se exploatează pe teritoriul județului.

Lei 3 pentru fiecare mc șipci, lațuri, mărgini, blăni de fag, traverse, stâlpi sau grinzii de stejar și lemne rotunde de brad, afară de lemnele rotunde de brad ce se vând de exploatare fabricilor de cherestea din județ pentru fasonare

Lei 1 pentru fiecare mc lemn de orice esență dela pădurile puse în exploatare pentru foc.

Aceste taxe se vor încasa prin administrația financiară respectivă.

Art. 2. Pentru încasarea sus ziselor taxe, Statul va percepe o remiză de cel mult 4%, care se va înscrie printre cheltuielile obligatorii ale județului.

Art. 3. Produsul taxelor în chestiune se va prevedea între veniturile bugetului zecimilor județului și se va repartiza și întrebuința în modul următor :

1. Două părți din șase pentru construcții și reparații de școli și biserici.

2. O parte din șase pentru ajutorarea comunelor cari au venituri mici și care se va întrebuința mai mult la repararea și construirea localurilor de primărie.

3. Două părți din șase pentru județ, spre a servi la construirea și repararea localurilor pentru administrațiile de plăși, judecătorii de ocoale rurale, dispensarii, infirmerii, etc.

4. O parte din șase pentru repararea și întreținerea drumurilor județene și comunale.

Art. 4. Toate dispozițiunile de lege contrarii celor de față sunt și rămân abrogate.

* * *

DECRETUL din 6 Oct. 1920, cu privire la *Legea Sanitară*, publicat în *Monitorul Oficial* No. 149 din 8 Oct. 1920, p. 5924:

Asupra raportului ministrului nostru secretar de Stat la departamentul de interne sub No. 16.927/920,

Având în vedere jurnalul consiliului de miniștri cu No. 2845 din 6 Octombrie 1920,

Am decretat și decretăm:

Art. 1. Jurnalul sus menționat se aprobă de Noi.

Art. 2. Puterea legii sanitare și a tuturor regulementelor respective din vechiul regat se întinde în toate provinciile alipite abrogându-se toate legile, regulementele și ordonanțele contrarii aflate în vigoare până acum în acele provincii.

Art. 3. Serviciile sanitare ale secretariatelor generale de salubritate, asistență publică, stațiuni balneare și ocrotiri sociale din teritoriile alipite, trec sub administrarea ministerului de interne (direcțiunea generală a serviciului sanitar) cu organizațiile lor, rămânând în vigoare numai dispozițiunile din legile, regulementele și ordonanțele neprevăzute în legea sanitară a vechiului regat pe cari direcțiunea generală a serviciului sanitar le va găsi folositoare sănătății publice.

Art. 4. Se desființează secretariatele generale de salubritate, asistență publică și ocrotiri sociale din teritoriile alipite și se instituie pe lângă direcțiunea generală a serviciului sanitar o comisiune compusă din delegații din vechiul regat și teritoriile alipite cari vor studia și indica normele de aplicare al acestui decret, întocmind în același timp anteproiectul modificator al legii sanitare.

Art. 5. Ministrul nostru secretar de Stat la departamentul de interne este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în Sinaia, la 6 Octombrie 1920.

FERDINAND

Ministrul de Interne, Argetoianu

* * *

LEGE pentru mărirea și micșorarea taxelor vamale de import și export, votată de Cameră și de Senat la 27 August 1920 și promulgată prin *Monitorul Oficial* No. 149 din 8 Octomb. 1920 la pag. 5924:

Art. unic. — Prin decret regal, dat în urma propunerii ministrului de finanțe și cu aprobarea consiliului de miniștri, guvernul este autorizat să înființeze taxe de export, pe cari le poate urcă, scădea și desființa pe aceleaș cale.

Aceste taxe nu pot trece de 50% din valoarea produselor exportate sau importate.

Tot astfel guvernul este autorizat să urce, să scadă sau să înființeze taxe de import peste, sub și în afară de tariful general al vămilor.

* * *

LEGE pentru autorizarea Minist. Comunicațiilor d'a încheia contract cu societăți particulare pentru instalare de ateliere spre a se repara locomotivele și materialul rulant C. F. R. Votată de Cameră la 26 August 1920, iar de Senat la 27 August 1920 și promulgată prin *Monitorul Oficial* No. 150 la pag. 5318:

Art. 1. — Ministerul comunicațiilor este autorizat să încheie cu „Société Française d'Etudes et d'Entreprises” din Paris și cu societatea „Șantierelor române dela Dunăre” un contract pentru instalarea în România de ateliere destinate a executa reparația locomotivelor și materialului rulant al căilor ferate române.

Art. 2. — Statul asigură întreprinderii pe toată durata contractului un beneficiu de 10 la sută la capitalul investit și garantează încredințarea spre reparare a cel puțin 120 locomotive cu reparațiuni grele anual, pe timp de 15 ani, cu începere dela data punerii în funcțiune a atelierelor.

Art. 3. — Beneficiul realizat de întreprindere, care depășește 10 la sută la capitalul investit, se va împărți în părți egale între Stat și întreprindere.

Art. 4. — Contractul va putea fi cesionat unei societăți pe acțiuni ce se va forma conform legilor române, cu capitalul jumătate francez și jumătate român și în care Statul va fi reprezentat prin un comisar al guvernului.

Art. 5. — Prezenta lege intră în vigoare îndată după promulgarea ei.

* * *

LEGE adaoa la legea pensiilor, votată de Senat la 29 Iulie 1920, de Cameră la 27 August 1920 și promulgată prin *Monitorul Oficial* No. 151 din 10 Oct. 1920 la pag. 5365:

Art. unic. — La art. 45 din legea generală de pensii se adaugă un ultim alineat în cuprinderea următoare:

„În toate cazurile pentru constatarea și așezarea drepturilor la pensie ale funcționarilor prevăzuți în acest articol, se vor socoti în calculul pensiei și cele 13 zile, cari se pierd prin schimbarea calendarului.

* * *

LEGE pentru eliberarea duplicatelor de către Instituțiunile de Credit: Statul, Comuna, Județul și Societățile pe acțiuni, a Titlurilor, Obligațiunilor și Acțiunile ce au fost evanuate cu ocazia războiului, votată de Cameră la 26 August 1920, de Senat la 27 August 1920 și promulgată prin *Monitorul Oficial* No. 153 din 14 Oct. 1920 la pag. 5415:

Art. 1. — Instituțiunile de credit: Statul, județele, comunele, precum și societățile anonime și în comandă pe acțiuni, până la intrarea în posesiune a titlurilor, obligațiunilor și acțiunilor de orice fel, sau a cupoanelor de dobânzi și dividende de orice fel, evanuate din cauza războiului și în cazurile în cari identificarea lor este posibilă, sunt obligate a elibera certificate constatatoare titlurilor, obligațiunilor și acțiunilor de orice fel sau ale cupoanelor de dobânzi și dividende celor cari le-au depus pentru păstrare sau reprezentanților lor.

Art. 2. — În aceste certificate se va specifica, după datele ce se vor putea culege:

a) Pentru titluri, obligațiuni și scrisuri funciare, imprumutul căruia aparțin, numărul și valoarea nominală a fiecăruia, precum și couponul cel avea atașat;

b) Pentru acțiuni: câtimea, natura, numărul, seria, valoarea nominală a fiecăruia și couponul de dividend ce-l aveau detașat;

c) Pentru bonuri de tezaur: numărul și valoarea, timpul pe cât a fost emis, data emisiunii și data scadenței fiecăruia bon;

d) Mențiunea expresă a autorității prin care a fost expediat la Moscova.

Art. 3. — Neliberarea certificatelor, în termen de 60 zile dela data cererii, constituie o contravenție la dispozițiile acestei legi, care se va constata în urma înștiințării ce s'ar face ministerului de finanțe.

Amenda va fi dela 5.000—20.000 lei, care se pronunță de ministerul de finanțe prin decizie ministerială și care se va executa prin legea de urmărire după zece zile libere dela comunicarea ei la domiciliul contravenientului făcută prin organele administrative sau financiare.

Dresarea proceselor-verbale și procedura de urmat pentru a ataca aceste procese-verbale sunt arătate în art. 75, 76, 77, 78, și 80 din legea asupra taxelor de timbru și înregistrare, publicată în *Monitorul Oficial* din 23 Iunie 1920.

Procesul-verbal va fi executoriu chiar dacă va fi atacat cu apel. Instanțele judecătorești confirmând procesul-verbal nu vor putea reduce amenda.

Art. 4. — În baza certificatelor menționate instituțiile emitente ale titlurilor și efectelor prevăzute la art. 1 sunt îndatorate a elibera băncilor sau instituțiilor la cari au fost depuse titlurile și efectele evacuate, duplicate cu cupoane de dividend sau dobânzi respective, în condițiunile și cu bucurarea de drepturi ca și efectele originale.

Duplicatele vor purta mențiunea ștampilată sau imprimată cu cerneală roșie: „Duplicat emis în baza legii publicată în *Monitorul Oficial* cu No...”

Art. 5. — În cazul în care instituțiunea emitentă în termen de 60 zile dela cerere refuză dintr'un motiv oarecare a elibera duplicate, cel în drept se va adresa la comisiunea instituită prin decretul No. 3.380, publicat în *Monitorul Oficial* No. 190 din 28 Noemvrie 1918, privitor la modificarea legii titlurilor la purtător pierdute, furate sau distruse, care va hotărî definitiv asupra reclamațiunii, după citarea în termen de cel mult 30 zile a reclamantului și instituțiunii emitente, citățile ce va trebui să apară în *Monitor* cu cel puțin 15 zile înainte de termen.

Art. 6. — Comisiunea statutând va hotărî, de va găsi cererea fondată, dreptul reclamantului la eliberare de duplicate și va invita instituțiunea emitentă ca, în termen de zece zile dela comunicarea deciziunii, să elibereze duplicatul cerut, înștiințând în același timp pe ministerul de finanțe de hotărîrea înată.

Art. 7. — Dacă opunerea instituțiunii emitente sau neconformarea ei continuă după termenul acordat prin deciziunea comisiunii, partea interesată are dreptul de a reclama la Curtea de apel, în circumscripția căreia își are sediul principal instituțiunea emitentă, care va condamna instituțiunea emitentă, la eliberarea duplicatelor sau la plata valorii nominale a efectelor, în cazul când cursul lor la bursă ar fi inferior valorii nominale. Dacă cursul va fi superior valorii nominale, se va condamna la plata valorii după cursul de încheiere al bursei din ziua precedentă, precum și la alte daune de va fi locul.

Apelul se va judeca de urgență cu precădere în Camera de consiliu.

Contra deciziunii Curții de apel se va putea face recurs în casație în termen de 5 zile libere dela pronunțare.

Deciziunea Curții de casație se dă fără drept de opoziție.

Art. 8. — Terții interesați vor putea cere comisiunii să fie cități și ei la cercetarea cererii de eliberare a duplicatului, precum și înaintea Curții de apel potrivit procedurii civile.

Art. 9. — Judecata înaintea comisiunii și înaintea Curții de apel va fi scutită de orice taxă de timbru, de pro-

cedură și de portărei, atât pentru părțile principale, cât și pentru intervenienți.

Art. 10. — La finele fiecărei luni emitenții sunt îndatorăți a publica în *Monitorul Oficial* și în *Buletinul comisiunii* pentru emiterea de duplicate, o listă detaliată în ordine numerică a tuturor titlurilor sau cupoanelor pentru cari s'au eliberat duplicate, inserțiuni ce sunt scutite de plată de publicațiune sau orice taxă fiscală.

Art. 11. — Reclamantul va plăti instituțiunii emitente drept taxă 10 lei de fiecare exemplar de duplicat al titlului, fiind apărât de orice altă taxă fiscală.

Din această taxă se va vărsa de instituțiunea emitentă la Stat suma de lei 5 de fiecare duplicat.

Art. 12. — Dela cererea certificatului prevăzut la art. 1 și până la liberarea duplicatului, efectele se imobilizează în mâinile ultimului detentor și ele nu vor putea fi negociate. Din ziua aparițiunii inserțiunilor în *Monitorul Oficial* și *Buletinul comisiunii*, efectele primitive pierd orice putere de circulațiune, iar cei ce vor fi negociați sau încercat să negocieze titluri sau efecte anulate, conform acestui articol, se vor pedepsi potrivit art. 334 din codul penal, independent de daunele ce vor trebui să platească celor prejudiciați.

Art. 13. — Pentru titlurile de rentă ale Statului, scrisurile funciare și cupoanele lor, precum și pentru orice alte efecte a căror rambursare se face prin tragere la sorți, în urma îndeplinirii tuturor formalităților din prezenta lege, se vor emite numai certificate, cari vor ține locul originalilor evacuate și anulate.

Art. 14. — Se acordă instituțiunilor emitente un termen de 5 luni dela publicarea acesteia, pentru a se prepara din punct de vedere tehnic în vederea emisiunii de duplicate.

IMPUNITATEA „TAINICELOR LUĂRI”

(Art. 307 Cod. Pen.).

Încontestabil că dreptul penal de pretutindeni și în special legislațiunea noastră penală trăește ultimele clipe ale unei agonii îndelungate, în cât se pare că nicodată nu au fost mai adevărate cuvintele lui Montaigne: *«Les lois se maintiennent en credit, non parce qu'elles sont justes, mais parce qu'elles sont loix»*.

În adevăr, progresesele umitoare facute pe tărâmul științelor pozitive, constatarele prețioase recoltate zilnic de științele sociale și cifrele eloquente pe cari statistica le ofera cu profuziune, au dovedit până la evidență că dreptul penal așa cum se găsește în mai toată legislațiunile actuale, nu mai prezintă decât un interes istoric în știința dreptului penal.

Total, dar absolut totul, trebuie revăzut și recondit pe baze noi și din această prefacere în care nimic nu va rămâne neatinș, mă îndosc dacă însăși eticheta pe care o poartă azi de *Drept Penal*, va mai putea servi ca atare.

Într'un viitor articol vom cerca să sintetizăm principiile cari credem că vor trebui să stea la baza noilor legislațiuni penale; în articolul de față vom trata însă o chestiune specială: *«Impunitatea tainicelor luări»*, una din cele mai discutate și mai criticate dispozițiuni din actuala legislațiune penală. În prima parte a acestui articol vom trata chestiunea de *lege ferenda*; în a doua parte o vom analiza din punct de vedere al dreptului în vigoare.

* * *

Mai toate legislațiunile au cunoscut sau cunosc încă,

sub o formă mai largă sau mai restrânsă impunitatea furtului comis între rudele apropiate¹⁾.

La noi art. 307 Cod. Pen. consacrand același principiu, ridică furtului între rudele apropiate caracterul delictuos, fiindcă textul acestui articol nu se mărginește numai în a edicta o impunitate în drept ci, consideră însăși faptul material, nu ca un furt ci ca o «*tainică luare*».

Origina acestei dispozițiuni, o găsim în dreptul roman și în alte legislațiuni vechi, unde își avea o rațiune juridică.

În adevăr, în dreptul roman existând coproprietatea familiară, delictul de furt nu putea fi conceput juridiceste între persoanele care se aflau în aceiași *patria potestas*; și aceasta nu fiindcă în fapt autorul furtului s'ar fi furat pe el însuși furând un lucru asupra căruia era coproprietar, dar fiindcă între membrii aceleiași familii nu exista posibilitatea de a exercita o acțiune în fața justiției. Numai așa se explică de ce, chiar atunci când au apărut diversele peculii și chiar sub Justinian, furtul între rude deși era considerat ca atare, totuși nu era pedepsit fiindcă nu puteau acțiunile derivate din furt să fie exercitate²⁾.

Acesta fiind fundamentul impunității furtului între rude în vechile legislații, firesc și logic ar fi fost ca dispărând cauza să dispară și efectul; fiindcă dreptul modern nu cunoaște nici coproprietatea familiară și nici imposibilitatea exercitării acțiunilor între rude. Totuși autorii legislațiilor penale moderne târâți de tradițiune au menținut impunitatea furtului între rude, justificând-o pe considerațiuni cu totul noi.

Repet motivele din lucrările preparatorii ale codului penal francez: «*Les rapports entre ces personnes sont trop intimes pour qu'il convienne à l'occasion d'intérêts pécuniaires, de charger le ministère public de scruter les secrets de famille qui peut-être ne devraient jamais être dévoilés... etc.*»³⁾. Și acest motiv, în care se invoacă interesele familiei, s'a repetat ca un leit-motiv în toate celelalte legislațiuni cari au adoptat dispozițiunea din art. 380 a Codului Criminal francez.

Motivul real nu era însă decât tradițiunea istorică și de dragul acestei tradițiuni autorii codului francez au căutat un motiv și l'au creiat *pro causa*.

În adevăr, dacă motivul dat de legiuitor ar fi fost real, dacă liniștea și interesele familiei l'ar fi preocupat, atunci firesc ar fi fost ca aceeași grijă să-l călăuzească pe legiuitor în toată opera sa.

Dar înconștient aplecându-se tot, dovedind că motivul legiuitorului era factice și că impunitatea edictată de el nu era decât tradiția care supraviețuia, fără a-și mai avea rațiunea de a fi.

Care a fost oare logica legiuitorului atunci când face din rudenie o circumstanță agravantă în crimele și delictele contra persoanelor și o transformă în impunitate când e vorba de crime și delicta contra proprietății? De ce într'un caz primează interesul societății iar în celălalt caz interesul familiei? Se va zice poate că primele sunt mai importante și interesează societatea mai mult. Dar acest răspuns îl înlătură însăși legiuitorul atunci când pedepsește furtul, tâlhăria, etc., cu pedeapsă destul de aspre, iar răniile și insultele cu temeri ci și mai nimic.

Și dacă lucrurile stau astfel, ne întrebăm de ce pentru câteva vorbe spuse la mână, o rudă să poată fi

pedepsită pentru insultă, fără ca interesele familiei să fie periclitate, și din contră, pentru un furt comis în modul cel mai josnic, aceiași rudă să scape de pedeapsă pentru a salvagarda de astădată interesele și liniștea familiei? E permis cu alte cuvinte a da în vileag pe hărtăgosii și insolenții familiei, dar nu e permis a se atinge de hoții și escrocii cari, desigur, îi fac cinste⁴⁾.

Noi credem că dreptul civil a reglementat îndeajuns raporturile și obligațiunile de ordin pecuniar între persoane și mai ales între rude, așa că ni se pare absurd ca dreptul penal printr'o imunitate expresă vine să oferă rudelor proceduri imorale pentru a tranșa mai direct și în umbră raporturile de ordin pecuniar dintre ele.

Această impunitate după noi însemnează transacțiunea făcută de legiuitor între principiile fundamentale ale dreptului penal și între motive cu totul străine lui.

Societatea la un moment dat, pentru apărarea intereselor sale superioare, sancționează penalicește anumite fapte, pe cari în mod expres le interzice prin texte de lege, așa fel încât orice transgresiune a legii penale atrage inevitabil sancțiunea respectivă. Cu toate acestea, deși pedeapsa vine ca o consecință a faptei, totuși ea nu este dată în vederea acesteia. Pedeapsa nu se dă nici cu titlu de expiațiune, nici pentru a repara un fapt consumat; pedeapsa nu e decât o măsură de prevedere pe care societatea o ia spre a se apăra în viitor. Din moment ce transgresiunea legii s'a comis, societatea e în drept să se teamă și deci ca consecință poate și trebuie să se aplece. Transgresiunea nu e decât trista revelațiune care pune societatea în gardă spre a se apăra; pedeapsa, e însăși apărarea.

Acesta fiind principiul fundamental care stă la baza oricărei legi penale, el și numai el poate justifica sancțiunea sau nesancțiunea legii; anumite fapte sunt sancționate fiindcă societatea se teme de criminalitatea revelată a celui ce le-a comis, altele din contră sunt scuzați fiindcă societatea nu se teme, în fine sancțiunea e mai ușoară sau mai gravă, după cum fapta comisă inspiră o temere mai mică sau mai mare.

Ori atunci când legiuitorul a edictat impunitatea tainicelor luări, s'a sprijinit pe motive străine principiului de mai sus, invocând liniștea și interesul familiei pentru a acoperi cu imunitate un fapt pe care legiuitorul l'a botezat «*tainică luare*», dar care seamănă ca două picături de apă cu alt fapt numit «*furt*» pe care însă același legiuitor îl sancționează destul de sever.

Mult mai seuzabil ar fi fost dacă, conform principiului arătat, legiuitorul în loc să invoace motive care nu-și aveau locul în materia pe care o legifera, să fi sprijinit această impunitate pe motivul că faptele calificate de el «*tainice luări*» nu au în ele nimic delicte, nu relevă nici criminalitate, nici perversitate, din partea celor ce le comit și că atare societatea nemădându-se nu are de ce să se aplece.

Pe cât de puțin veridică ar fi fost această afirmațiune pe atât însă era de conformă principiilor științei penale.

Dar legiuitorul nu a avut curajul să afirme o enormitate, după cum nici în dreptul roman unde-și avea obârșia această impunitate nu se afirmă acest lucru; ba din contră, cea ce legiuitorul modern a căutat să subtilizeze sub numele de «*tainice luări*» se recunoaște că în definitiv e tot un furt⁵⁾.

¹⁾ Cod. Pen. Fr. art. 380: Cod. Pen. Bel. art. 462; Cod. Pen. Ger. § 247 modif. de leg. din 26 Febr. 1876; Cod. Pen. Aust. § 463; Cod. Pen. Olandez art. 316; Cod. Pen. Ital. art. 488, etc.

²⁾ Inst. C. IV, Tit. I § 12.

³⁾ Locré Trav. prépar. XXXI p. 141.

⁴⁾ Putem cita faimosul proces de loviri Conescu—Benedict Martin (frați) care a făcut serii în fața tuturor instanțelor din Capitală.

⁵⁾ Inst. C. IV Tit. I § 12: Hi qui in parentum... si rem eis subripiunt, furtum quidem illis faciunt... .

Legiuitorului știa deci că societatea e în drept să se teamă tot atât, dacă nu mai mult, de potențialul criminal a celui ce fură pe părintele sau pe fratele său, ca de a oricărui hoț de rând. Și dacă aceasta era adevărul, atunci ca și azi, înlăturarea lui și menținerea unei impunități motivată pe alte considerațiuni, înseamnă cum spuneam mai sus o transacțiune nefecită între principiile științei penale și între motivele cele mai primordiale.

Recunoaștem că regulile oricărei științe sociale trebuie să fie flexibile și că e permis deci legiuitorului penal în înțelepciunea sa să cumpănească și să dea prioritate când intereselor generale, când celor particulare. Orice protecțiune a legii redusă la ultima expresie nu e decât un avantaj comun și pentru societate și pentru individ; dând prioritate numai interes general individul trage mai mult folos decât dacă ar prima interesul particular și vice-versa.

Totuși credem că legiuitorul penal nu avea nici un motiv serios ca edificând impunitatea tainicelor luări să dea prioritate intereselor familiei față de ale societății.

A proteja familia, e a da o cât mai mare coeziune structurii sociale. De acest axiom legiuitorii de pretutindeni s'au călăuzit adesea.

În vederea acestei coeziuni, protecțiunea se va întinde ori de câte ori familia va fi un izvor de educație individuală, de disciplină socială, de forță națională și din contră protecțiunea va dispărea oricâteori familia se transformă într-o sursă de dezagregare socială, într'un focar de corupțiune și de raporturi încordate.

Astfel a procedat legiuitorul în tot cuprinsul dreptului penal, fiindcă orice infracțiune comisă între membri aceleiași familii dovedește, ori că acea familie de parte de a-și ajunge menirea e un focar de corupție, ori că deși familia nu are nici o vină adăposteste însă în sânul ei un criminal. În ambele cazuri societatea era în drept să se teamă și deci bine a făcut legiuitorul că în loc de a crea o protecțiune a edictat o circumstanță agravantă. Însă legiuitorul părește și logica și adevărul când a fost vorba de furt, înținzând protecțiunea sa acolo unde era nevoie din contră de severitate. Și ca orice măsură greșit aplicată, această protecțiune s'a transformat într-o amenințare și pentru societate, și pentru familiile unde răul fermentează înăbușit.

Iată de ce socotim că impunitatea tainicelor luări este o dispozițiune nefecită în actuala legislațiune penală.

Unii autori au întrezărit o soluțiune medie, susținând că ar fi bine ca în caz de tainice luări, acțiunea publică să fie lăsată la discrețiunea victimei, prin analogie cu ceea ce se petrece la adulter⁶⁾.

Nu credem că această soluțiune este recomandabilă, după cum nu o credem bună nici în materie de adulter. Principiile dreptului penal cer ca acțiunea publică să fie exercitată imperios și necondiționat ori de câte ori legea penală a fost nesocotită, fiindcă trebuie stabilită o completă demarcațiune între dreptul societății de a se apăra, devenit datoric în momentul în care infracțiunea s'a comis și între dreptul victimei de a cere reparațiuni, drept cu totul la discrețiunea victimei. În al doilea rând soluția propusă e periculoasă fiindcă am crea o sursă de discordie și răsunări ori de câte ori ruda-victimă ar face uz de acțiune, iar pe de altă parte ar da loc la violențe și șantaj pentru a renunța la această acțiune.

Credem că în viitoarea legislațiune penală furtul va fi considerat ca atare ori de câte ori o persoană, indiferent de orice altă considerațiuni, își însușește pe ne-drept lucrul altuia și legiuitorul nu va mai pune față în față impunitatea cu pedeapsa pentru același fapt: «Ce qui doit disparaître ce sont ces dispositions de la législation pénale qui pour une même action vont de la mort à l'impunité»⁷⁾.

Într'un număr viitor vom trata chestiunea în legislațiune actuală.

VINTILĂ DONGOROZ

Doctor în Drept. — Avocat.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 21 Ianuarie 1920

Președinția d-lui G. BUZDUGAN, Președinte

Ionas Silberman cu Primăria Capitalei

Decizia No. 5

Ordonanțe prezidențiale. — Măsurile ce se pot lua prin aceste ordonanțe. — Incompetența pentru judecarea fondului. — Art. 66 bis pr. civilă.

Pe calea procedurii excepționale și sumare prevăzută de art. 66 bis nu se pot lua de cât mă-suri provizorii și conservatorii, impuse de necesități imperioase, ceace exclude posibilitatea rezolvării pe această cale a unei cereri ce prezintă caracterul unei acțiuni principale, tinzând la soluționarea fondului dreptului dintre părți.

Curtea, Deliberând,

Asupra motivelor II și III de casare:

II. «Violarea art. 66 bis din procedura civilă»:

«Pentru că Primăria Capitalei urmărise plata chiriei pentru timpul ulterior datei de 26 Oct. 1919 și realizase această pretențiune, întrucât tot timpul a avut în vedere un contract de închiriere de imobil urban, singurul care stabilea relațiuni juridice, între părți și întrucât nici măcar prin cerere de referențe, ci numai în desbateri orale s'a alegat pretinsa concesiune de serviciu public, tribunalul nu avea căderea de a soluționa un diferend, ci numai de a lua o măsură dictată de împrejurări, dacă eu periclitam un interes în mod ireparabil. Ori, din momentul ce însuși Primăria urmărea pentru chirie, este înfădășibil că nu există nici o urgență și nici nu poate fi ideea unui pericol ce nu suferă întârziere. Tribunalul a lucrat deci în afara de competența ce i putea atribui art. 66 bis din pr. civ.:

III. «Neaplicarea și violarea art. 66 bis pr. civ. nemotivate și exces de putere»:

«Tribunalul ca instanță de apel, aplică art. 66 bis și ordonă evacuarea mea, fără a constata și motiva că se găsea în fața unui drept al Primăriei Capitalei, care s'ar fi păgubit prin vre'o întârziere, că urgența reclamată de păstrarea acestui drept era de așa natură că nu îngăduia calea dreptului comun, în termene urgente și cu execuțiunea provizorie a hotărârii; «Numai cu violarea art. 66 bis prin nemotivarea hotărârii sale în sensul legal, ajunge a transforma procedura de referențe într-o procedură de drept comun arogându-și competența instanțelor ordinare, săvârșind ast fel un exces de putere»;

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că Primăria Capitalei a cerut Președintelui tribunalului Ilfov s. III-a pe temeiul art. 66 bis proc. civilă, ca să dispună îndepărtarea recurrentului din folosința unei bascule de cântărit, închiriată acestuia prin licitație publică, pe motiv că termenul pentru care-i

6) Raul de la Grasserie, Prin. sociol. de la Criminologie p. 117.

7) Henri Urtin, L'action criminelle

fusesse concedată expirase la 31 Martie 1919, și recurentul nu voește să-i predea obiectul închiriat;

Că, președintele tribunalului asupra acestei cereri, a respins-o, motivând că nu intră în prevederile art. 66 bis proc. civilă, iar trib. în urma apelului făcut de Primăria Capitalei a admis cererea, argumentând că nu poate fi vorba de o închiriere de imobil după dreptul comun, ci de o adevărată concesiune a unui serviciu de interes public, așa că notificarea făcută de primar și încasarea chiriei sporite cu 30% conform decretului 1058/919, pe un nou termen, nu a fost legal făcută de Primar singur, față de dispozițiile art. 85 din legea organizării comunelor urbane; că, bascula fiind instalată în Câmpul Moșilor, este o dependență a domeniului public al Comunei, deci nu-i poate fi aplicabil decretul de prelungire al închirierii, nefiind un imobil pependinte de domeniul privat al Comunei;

Considerând că recurentul se plânge, prin motivele de casare, deduse astăzi în judecarea acestei curți, de faptul că instanța de fond a rezolvat un punct litigios între părți pe cale sumară a art. 66 bis pr. civ. însușindu-și competența instanțelor ordinare de judecată;

Considerând că după prevederile art. 66 bis pr. civ. Președintele trib. poate să hotărască în cazuri gabnice pentru păstrarea unui drept, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s'ar ivi cu prilejul aducerii la îndeplinire a unui titlu executor;

Considerând că din termenii art. 66 bis și expunerea de motive ce însoțește acest text de lege, rezultă că pe calea procedurii excepționale și sumare admisă prin menționatul text, nu se pot lua decât măsuri provizorii și conservatorii impuse de necesități imperioase, spre a nu se periclitiza drepturile părților, ceace exclude posibilitatea rezolvării pe această cale, a unei cereri ce au toate caracterale unei acțiuni principale, tinzând la soluționarea fondului dreptului, ce formează obiectul litigului dintre părți, ci spre a preciza sfera de aplicare a art. 66 bis. autorul legii; cu ocazia dezbaterilor parlamentare, a luat ca exemplu pentru aplicarea acestei dispozițiuni, cazul unei persoane care a fost lăsată de bună voie și fără contract în folosința unui imobil pentru un timp determinat și care în urmă refuză de a părăsi imobilul, de unde rezultă că atunci când deținătorul invoacă un titlu, chestiunea validității nu poate fi rezolvată pe această cale cu totul excepțională, ci după procedura dreptului comun relativă la materia în discuțiune;

Considerând că în speță, e constatat în fapt că în virtutea unui contract intervenit între părți se concedase de Primăria Capitalei recurentului dreptul de a percepe taxe pentru cântărirea la un cântar ce aparținea comunei, și că, cu ocazia expirării acestui contract, Primăria printr-o notificare adresată recurentului, i-a cerut un spor de preț de 50% pentru folosința dreptului de cântărire ce-i fusese concedit, iar recurentul acceptând cererea Primăriei, i-a plătit suma datorită conform noii convențiuni;

Că, așa fiind este evident că recurentul nu era un simplu deținător de fapt al cântarului, proprietatea Comunei sau un uzurpător fără nici un titlu, a cărui lăsară în posesiunea cântarului să prejudicieze, în mod vădit pe nedrept, interesele Primăriei și să legitimeze astfel luarea unei măsuri de conservare grabnică după procedura sumară și excepțională prevăzută în art. 66 bis pr. civilă;

Că după cum s'a arătat recurentul fusese titularul unui contract în regulă, prelungit printr-o nouă învoire a părților, și aceasta chiar după inițiativa Primăriei intimată;

Că deci, îndepărtarea recurentului din folosința dreptului de cântărirea cu cântarul în chestiune, este condiționată de rezoluțiunea în prealabil a convențiunei, intervenită între părți; ceace evident, constituie însuși fondul dreptului pe care recurentul se întemeiază în pretențiunile sale care nu poate fi rezolvat pe calea sumară a procedurii din art. 66 bis pr. civ.

Că este indiferent pentru soluționarea cauzei, dacă motivele invocate de Primărie, pentru a înlătura pretențiunile recurentului, sunt sau nu întemeiate și anume dacă, față cu natura dreptului concedat recurentului, de Primărie, putea fi vorba de o prelungire a contractului intervenit între părți, pe temeiul dispozițiunei legale, relativă la prelungirea contractelor de închiriere, cum și dacă Primarul putea singur avea competența de a concede o prelungire de contract, căci toate acestea constituiesc evident motive de rezoluțiunea sau de denunțarea unui raport juridic, convențional existent între părți; ceace netăgăduit, urmează a fi rezolvat pe calea unei acțiuni principale, relativă la validitatea contractului cu consecințele ce comportă, iar nu pe calea excepțională din art. 66 bis pr. civ.;

Că prin urmare, motivele de recurs, relative la incompetența instanței de a statua în cauză pe temeiul art. 66 bis, găsindu-se întemeiate, rămâne fără interes a se mai discuta celălalt motiv de casare;

Văzând și dispozițiunile art. 31 al 2 din legea organizării Curții de Casație;

Pentru aceste motive Curtea, admite recursul și casază etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 19 August 1920

Președinția d-lui G. STOICESCU, Președinte

L. Landes cu Eliza Klein

Decizia No. 339

Declarațiune de renunțare la contract. — Contestațiune. Art. 4 al decretului-lege No. 1420/920, relativ la chiri.

Contestațiunea prevăzută de art. 4 al decretului-lege No. 1420/920 trebuie înțeleasă în sensul larg de contestare de drepturi, și nu poate fi înlocuită printr-o acțiune pendinte la acea dată între proprietar și chirias, printror la aplicarea renunțării din punctul de vedere al dispozițiunilor legale anterioare decretului-lege.

S'a ascultat d-l avocat N. Stănescu din partea recurentului în desvoltarea motivelor de casare și pe d-l avocat M. I. Negreanu din partea intimătei în combateri.

Deliberând,

Având în vedere că prin deciziunea supusă recursului, Curtea de fond respinge ca nefondată acțiunea prin care recurentul cere rezilierea, pe ziua de 23 Aprilie 1920, a contractului de închiriere ce-l avea cu intimata și evacuarea apartamentului ocupat de aceasta în imobilul din str. Smârdan No. 19;

Având în vedere că pentru a hotărâ astfel, Curtea de fond constată în fapt că intimata, al cărei contract expiră la Sf. Dumitru 1919, a dat la 22 Martie 1919 o declarațiune că la 23 Aprilie 1920 se va muta din imobil, renunțând la contract și la orice alte condițiuni sau dispozițiuni de care ar putea beneficia ca să prelungască șederea în imobil;

Că, motivează curtea, dânsa a fost în necunoștința împrejurărilor legale și de fapt când a dat această de-

clarațiune, astfel că pe temeiul dispozițiilor din ultimul decret lege, contractul său a fost prelungit până la Sf. Georgeș 1922;

Că, mai motivează Curtea, intimată deși nu a făcut în termenul prevăzut de art. 4 din acest decret-lege contestațiune pentru a se stabili de justiție caracterul renunțării sale, totuși această împrejurare nu-i poate vătăma, întrucât la data când trebuia să introducă contestațiunea, dânsa se afla în proces cu proprietarul pentru evacuare și, ca atare, apelul său urmează a fi considerat ca o contestațiune în sensul art. 4 mai sus arătat;

Asupra motivelor de recurs:

I. «Rea interpretare a art. 4 al. 3 din decretul-lege No. 1420/920 din 2 Aprilie 1920 și a principiului celor două grade de jurisdicțiune;

«Curtea respinge această obiecțiune pe motiv că apelul fiind introdus înainte de apariția legii, aceasta ar fi o contestațiune;

«Art. 4 însă nu face nici o distincțiune și impune tuturor chirișurilor care au dat denunțări, să facă contestațiune în termen de 10 zile dela apariția decretului, la trib. de prima instanță;

«Or, d-na Klein ne făcând nici o contestațiune în termen de 10 zile, nu mai putea discuta valabilitatea denunțării;

«Existența apelului d-nei Klein nu poate fi luată drept o contestațiune, căci nu este o acțiune judecătorească manifestată potrivit legii iar, pe de altă, dacă s'ar lua ca atare, ar lipsi pe una din părți de un grad de jurisdicțiune cu privire la judecarea valabilității renunțării scrise, ceea ce este inadmisibil, legea acordând părților două grade de jurisdicțiune pentru judecarea acestor renunțări;

II. «Rea interpretare și aplicare a art. 4 din noul decret-lege, eroare de fapt gravă și omisiune esențială;

«Curtea socotește nulă renunțarea scrisă din luna Martie 1919, dată de d-na Klein, pe motiv că la acea dată nu putea ști că prin noul decret se vor prelungi închirierile cum și nici posibilitatea de a ști că astăzi nu va găsi prăvălie în care să se mute;

«Interpretând astfel art. 4 din noul decret-lege, Curtea face inaplicabil și inutil acest articol care stabilește, în principiu, valabilitatea renunțărilor făcute de chiriș și le anulează numai excepțional și dacă se fac anumite dovezi de chiriș;

«Or, Curtea interpretând art. 4 în sensul că necunoștința împrejurărilor legale și de fapt se referă la legislația viitoare, nu la cea din momentul renunțării, face inaplicabil art. 4 și toate renunțările ar fi nule de drept fără ca chirișul să mai fie ținut a face vreo dovadă, căci nici un chiriș nu poate cunoaște dispozițiile unei legi care nu există în momentul când a dat declarația de renunțare;

«Pe de altă parte, de altfel Curtea omite să se pronunțe asupra faptului că prin declarația din Martie d-na Klein a renunțat nu numai la termenul contractului în curs, dar și la toate dispozițiile care admit prelungirea contractului său, deci a renunțat la beneficiile oricărei legi viitoare care ar admite această prelungire;

«Neținând seama de aceasta, Curtea face o eroare gravă de fapt și comite o omisiune esențială pe lângă că interpretează, greșit art. 4».

Considerând că art. 4 din ultimul decret-lege, care reglementează raporturile dintre chiriș și proprietari, prevede o procedură specială, cu un caracter strict, procedură aplicabilă numai chestiunii referitoare la nevalabilitatea declarațiilor de renunțare, date anterior actului decret-lege;

Că, dar, contestațiunea pe care acest text de lege o impune și care trebuie înțeleasă în sensul larg de contestare de drepturi, nu poate fi înlocuită printr-o acțiune pendinte la acea dată între proprietar și chiriș privitor la aplicarea renunțării din punctul de vedere al dispozițiilor legale anterioare decretului lege;

Că, pe temeiul acestor principii, intimată, care dăduse în Martie 1919 declarațiunea de renunțare, pentru

a se putea prevala de prelungirea acordată de ultimul decret-lege, eră obligată ca, în termenul de zece zile, de fapt să introducă contestațiunea impusă de lege;

Că nefăcând aceasta, numai cu reaua aplicare a dispozițiilor art. 4 din ultimul decret lege, Curtea de fond a putut intra în cercetarea caracterului renunțării, pe care nu eră competentă să o facă și a stabili că a fost dată în necunoștința împrejurărilor legale și de fapt;

Că astfel fiind, motivele de casare fiind fondate, recursul urmează a fi admis;

Pentru aceste motive, Curtea, casează etc.

NOTĂ. — Printre multele controverse la cari a dat naștere textul echivoc al art. 4 din decretul-lege No. 1420/920, unele se datorează termenului impropriu de «contestațiune» prevăzut de acest articol. Cu drept cuvânt decizia sus menționată consideră această expresiune *lato sensu* ca o «contestare de drepturi» în sensul roman al cuvântului (cf. *litis contestatio*), adică echivalent cu termenul propriu de *acțiune*. În același sens s'au pronunțat și instanțele de fond înaintea cărora s'a ridicat chestiunea dacă așa zisele contestații făcute conform art. 4 al decretului-lege din 2 Aprilie 1920 trebuiesc timbrate ca contestații sau ca acțiuni ordinare, admitându-se ultima soluție.

Rațiunea pentru care autorul decretului a prevăzut obligativitatea acestei «contestații» într'un termen de zece zile fiind ca să se atabilească de către judecători situația juridică a imobilelor și să se clarifice astfel drepturile și obligațiile proprietarului, chirișului ocupant și (uneori) a chirișului în spe, de bună seamă că nu corespunde intenției legiuitorului decât *acțiunea în anularea renunțării*. Orice altă formalitate, precum o somație sau notificare a chirișului, neîntruind condițiile firești de a deduce litigiul înaintea judecătorilor, nu poate fi considerată corespunzătoare art. 4.

Chestiunea este mai delicată în cazul în care un litigiu exista la acea dată între părți. Poate chirișul pe cale de excepțiune să invoce beneficiul art. 4?

În speță excepția s'ar fi ridicat în a doua instanță de fond ceea ce ar fi avut desigur inconvenientul de a răpi o instanță de judecată.

Cu toate acestea având în vedere caracterul de ordine publică al decretului-lege din 2 Aprilie 1920, s. I. a Curții de Casație într-o recentă decizie (190/920 publicată în No. 14 al Jurisprudenței române) a admis ca motivele de ordine publică să se invoce pentru prima oară în fața Înaltei Curți.

Soluția e prin a fortiori aplicabilă instanțelor de fond, într'adevăr care e utilitatea de a se împovăra instanțele noastre cu o nouă acțiune câtă vreme un litigiu este pendinte între părți?

Diferendul e dedus înaintea judecătorilor, deci nu poate fi vorba de situație neclară.

În acțiunea de evacuare introdusă de proprietar, chirișul va invoca pe cale de excepție beneficiul art. 4 și judecata se va pronunța asupra temeiniciei excepției tot așa precum s'ar fi exprimat asupra acțiunii pe care chirișul ar fi introdus-o conform art. 4 și care, cred, ar fi trebuit conexată cu cea a proprietarului întrucât sunt întrunite toate cerințele art. 110 c. proc. civ.

Singurul motiv care ar milita în favoarea necesității unei acțiuni separate — folosul rezoluției pentru fisc din plata de taxe de timbru — nu ni se pare prea puternic având în vedere faptul că l-giuitorul (nu înțelegem de ce?) a scutit de taxe acțiunile bazate pe decretul-lege 1420/1920.

De aceea credem, că soluțiunea dată de Curtea de Apel de a se admite invocarea unei chestiuni de ordine publică pe cale de excepție într-o acțiune pendente, era juridică și echitabilă, mai ales într-un sistem procedural atât de propice taraganiei și șicanelor cum e al nostru.

ALEX. VELESCU.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 2 Aprilie 1920

Președinția d-lui G. STOICESCU, Președinte

Piros Carapanos cu Leonida Gussi

Decizia civilă No. 33

Decretul-lege de expropriere din Decembrie 1918. — Efectele expropriării asupra creanțelor ipotecare ale terenurilor expropriate. Art. 3, 50, 51 și 53 ale decretului lege.

Creditori ipotecari. — Avere mobilă aparținând debitorului. — Dreptul creditorului ipotecar de a urmări această avere independent de orice urmărire sau măsură de conservare asupra averii imobile. — Art. 1718 și 1828 cod. civil.

Potrivit art. 3, 50, 51 și 53 din decretul-lege dela 16 Decembrie 1918, exproprierea lovește de indisponibilitate cu începere dela 14 Decembrie 1918, părțile declarate expropriate, iar transmitiunea proprietății dela expropriat la stat se operează numai prin consignarea prețului de către stat și numai la data consignării.

Tot dela această dată ipotecile și celelalte drepturi reale se găsesc desființate, iar titularii lor devin creditori ai statului pentru titlurile de rentă depuse în plată și ni s'o urmărire, sechestrul, poptire nu se poate face până la această dată în mâinile statului, ci numai în mâinile și asupra averii celui expropriat.

Creditorul ipotecar este îndrituit, potrivit art. 1718 comb. cu 1828 c. civil, să ia măsuri de conservare și să urmărească averea mobilă a debitorului său, indiferent de orice urmărire sau măsură de conservare asupra averii imobile. Avera imobilă neipotecată nu, poate fi însă urmărită, de cât când cea ipotecată nu ajunge pentru plata creanței

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. consilier A. D. Procopiu;

Pe d. avocat D. Negulescu în dezvoltarea motivelor de recurs din partea lui Piros Carapanos, afară de motivul lit. a retras și d. Al. Ionescu și C. Cernescu în dezvoltarea motivelor din recursul lui G. Gussi declarând că retrage motivul II.

Deliberând.

Asupra recursului lui Piros Carapanos astfel motivat :

« Chiar dacă inscripțiunea ar fi valabilă art. 53 din decretul de expropriere este inaplicabil ;

« Acest articol permite creditorului ipotecar de ași conserva dreptul asupra terenului neexpropriat, în cazul când nu este integral plătit din prețul rezultat din expropriere ;

« Că as ați zi nu se poate ști dacă voi fi integral plătit căci prețul nu este fixat definitiv, toate părțile au făcut apel, iar Curtea ar fi trebuit să se transforme într-o instanță de lichidațiune, fixând cuantumul dreptului moștenitorilor Gussi contra Statului, ceea ce este imposibil, căci fiind vorba de o instanță sesizată de o contestațiune ea nu se poate transforma într-o instanță de lichidare ;

« Curtea fără să observe că opunerile mele erau mijloace de apărare, le înlătură fără să le discute ;

« Curtea, hotărând astfel, comite o omisiune esențială violând dispozițiunile articolelor 51, 53 și 54 din decretul-lege de expropriere și art. 1718, cod. civil ;

« Omisiune esențială ;

« Violarea art. 50 din decretul lege de expropriere. Deși am ridicat înaintea Curții că conform art. din decretul de expropriere, dreptul creditorului ipotecar se transformă într-un drept asupra prețului din momentul depunerii lui la Casa de Depozit și consignatiune, căci numai din acel moment părțile expropriate sunt purgare de ipotecă, ceea ce înseamnă că pînă atunci ipotecile există, totuși Curtea neîntind seamă de mijloacele de apărare omise de a se pronunța asupra lor, mă consideră ca creditorul Statului, violând dispozițiunile art. 50 din decretul de expropriere, comitând astfel o omisiune esențială ;

« Omisiune esențială. Violarea art. 1783 cod civil. Am ridicat înaintea Curții de Apel că inscripțiunea ipotecară luată de Piros Carapanos în anul 1905 conservă, conform art. 1785 cod. civil, capitalul și dobânzile pe trei ani ;

« Dobânzile dela 1908 încoace nu mai au caracterul imobiliar, căci nu mai sunt garantate prin ipotecă și deci dispozițiunile din decretul-lege de expropriere sunt inaplicabile, fiind vorba de creanțe chirografare, Curtea, omite a se pronunța asupra acestui ultim mijloc de apărare ;

« Violarea principiului că toată avera debitorului formează gajul creditorilor săi

« Am cerut atât sechestrul cât și urmărire de venituri nu în baza dreptului de creditor chirografar și nu am urmărit imobilul ipotecat (moșia Bordsușan, Jud. Ialomița) ci părțile indivize din veniturile ei, părțile indivize din averea mobilă aparținând debitorului Leonida Gussi, care reprezintă patru părți din aceste venituri și avere mobilă, restul aparținând d. nelor Caliopei Carapanos și Aretia Botesia ;

« Curtea mă consideră ca creditor ipotecar cu toate că și în această calitate pot lua măsuri de conservare pe orice altă avere a debitorului, în afară de imobilul ipotecat, și îmi respinge cererile de sechestrul și urmărire de venituri violând astfel principiul de mai sus ;

Având în vedere decizia supusă recursului din care rezultă că, în Iulie 1919, Piros Carapanos, a cerut Tribunalului de Ilfov înființarea unui sechestrul asigurator pe averea mobilă aflată pe moșia Burdușanii-Mari proprietatea debitorului său Leonida Gussi, compusă din cereale, nutrețuri, vite, instrumente, etc, pentru despăgubirea sa de plata creanței de 200.000 franci în aur cu dobânzile tot în aur, de 5%, dela 1 Mai până la 1 Septembrie 1915 și de 8% dela 1 Septembrie până la achitare, creanță constatată până actul autentificat la No 6296, din 17 Martie 1905, de notarul Grigore N. Fortuna, în Atena și garantată cu ipoteca înscrisă asupra acelei moșii sub No. 29 din 25 Aprilie 1905 ; că aceasta măsură de asigurare a fost încuviințată prin jurnalul No. 4707/919 și s'a efectuat de

Portărelul Jilescu prin procesul verbal din 15 August 1919; că în August 1919, pentru despăgubirea aceleiași creanțe ipotecare, Piros Carapanos a cerut înființarea urmăririi generale asupra jumătății din veniturile aceleiași moșii, urmărire care s'a încuviințat prin jurnalul No. 5204/919 și s'a efectuat de portărelul Jilescu prin procesul verbal din 15 August 1919; că. Leonida Gussi prin petițiunea înregistrată la No. 23845 și 23846/918 a făcut contestațiune desființarea acestor urmăriri, cerând și daune pentru vexațiunile suferite, pe motiv că, în urma exproprierii pentru utilitate națională a moșiei Burdușanii-Mari, Piros Carapanos a încetat de a fi creditorul său pentru că alt debitor, Statul, s'a substituit proprietarului expropriat;

Că Tribunalul prin sentința No. 170/919 desființând sechestrul asigurător și urmărirea generală de venituri fără acordare de daune, ambele părți au făcut apel la Curtea din București;

Având în vedere că Curtea de Apel din București a respins cererile de sechestrul și urmărire de venituri pe motiv că potrivit dispozițiilor decretului-lege de expropriere, moșia Burdușanii-Mari fiind declarată expropriată și ipoteca desființată, Piros Carapanos devenise creditorul statului asupra titlurilor de rentă ce se vor consemna de stat drept al exproprierii, că astfel, creanța este asigurată și în afară de orice pericol care să justifice luarea măsurilor de asigurare cerute;

Văzând dispozițiunile art. 3, 50, 51 și 53 din decretul-lege din 16 Decembrie 1919 relativ la determinarea pământului cultivabil supus exproprierii și condițiunile acestei exproprierii;

Considerând că din aceste dispozițiuni de lege rezultă că legiuitorul ocupându-se de efectele exproprierii a lăsat de indisponibilitate părțile declarate expropriate, cu începere dela data decretului No. 3681 din 14 Decembrie 1918, adăugând că transmitiunea proprietății dela expropriat la Stat nu se operează decât prin consemnarea prețului de către Stat și numai dela data cons mării acestui preț; că de aceea, și ca urmare a acestui principiu, decretul prevede că nu ai dela data consemnării prețului, ipotecile și celelalte drepturi reale se găsesc desființate, iar titularii acestor drepturi devin creditorii statului pentru titlurile de rentă depuse în plată; că, tot ca urmare a principiului de mai sus, decretul prevede că nici o urmărire, sechestrul sau propriere nu se poate face în mâinile Statului până la data consemnării prețului, de unde rezultă că înainte de această dată urmăririle se fac numai în mâinile și asupra averii celui expropriat;

Că în speță, este necontestat că prețul exproprierii nu s'a depus și nici nu este definitiv fixat, părțile gândindu-se în apel, la Curte, contra deciziunii comisiei județene în ce privește acest preț; că dar, creanța lui Piros Carapanos nu este plătită și Curtea de Apel a nesocotit dispozițiunile decretului de expropriere, mai sus citate, când a declarat desființată ipoteca iar pe creditor decăzut din dreptul de a lua măsurile de conservare cerute;

Considerând că după art. 1718 c. civil debitorul este ținut să îndeplinească obligațiunile sale cu toate bunurile ce-i aparțin, atât mobile cât și imobile; că art. 1823 c. civil, care permite creditorului ipotecar a urmări vânzarea imobilelor ce nu-i sunt ipotecate, numai în cazul când cele ipotecate nu ajung spre plata creanței sale, fiind o excepție a art. 1718, ea nu poate fi întinsă peste limitele pentru care a fost creată; că astfel dar, întrucât această excepție nu are în vedere decât prohibirea urmăririi imobilelor, un creditor ipotecar este în drept să ia măsuri de conservare și să urmărească averea mobilă a debitorului său independent de orice

urmărire sau măsură de consemnare asupra averii imobile;

Că, în speță, Piros Carapanos a urmărit nu numai veniturile moșiei lui Leonida Gussi ci și averea mobilă compusă din cereale, nutrețuri, vite, instrumente, etc., aflate pe acea moșie; că această urmărire fiind independentă de calitatea sa de creditor ipotecar, decretul-lege de expropriere nu era aplicabil și Curtea de Apel numai printr-o greșită aplicare a lui i-a respins cererea de a urmări averea mobilă;

Considerând că din concluziunile scrise în sensul cărora Curtea de apel constată că și-a făcut apărarea Piros Carapanos, rezultă că acesta a susținut că dispozițiunile decretului de expropriere îi permite să-și conserve dreptul său de ipotecă asupra părții neexpropriate, în cazul când nu este complet plătit din prețul părții expropriate; că asemenea a mai susținut că, pentru dobânzile dela 1903 înainte, creanța sa încetând de a mai fi ipotecară, conformat 1785 c. civil, dispozițiunile decretului de expropriere nu-i sunt aplicabile, că însă, Curtea de Apel omite să se procuine asupra acestor mijloace de apărare esențiale în cauză, și prin aceste omisiuni pronunță o deciziune nemotivată; că, dar, motivele de casare sunt întemeiate și recursul urmează să fie admis;

Asupra recursului lui Leonida Gussi:

Având în vedere că Leonida Gussi apelând la Curte sentința Tribunalul numai în ce privește cererea sa de daune, întrucât tribunalul respinsese cererile de sechestrul și urmărire de venituri ale lui Piros Carapanos Curtea de Apel i-a respins apelul în lipsă de dovezi; că recurentul a declarat că retrace motivul prin care impută Curții că a omis să se pronunțe asupra probei cu martori spre a stabili daunele și că menține numai motivul prin care impută Curții ca a denaturat actul autentic la No. 6296 din 17 Martie 1905 caracterizând acest act ca o donațiune făcută lui Piros Carapanos de către soțul său Gheorghe Gussi, pe când susține recurentul, el este o constituire de dotă, făcută de Gheorghe Gussi, fiicei sale Caliopei Carapanos;

Considerând că este adevărat că instanța de fond ocupându-se de caracterul juridic al actului autentic făcut la Atena, în 17 Martie 1905, intervenit între Gheorghe Gussi și Piros Carapanos, declară că el are de obiect constituirea unui dar în favoarea lui Piros Carapanos; că întemeiată pe această interpretare, Curtea recunoaște în persoana lui Piros Carapanos un creditor personal a lui Leonida Gussi, reprezentantul defunctului Gheorghe Gussi, iar nu un creditor în calitate de soț total al soției sale Caliopei Carapanos; că prin recursul său Leonida Gussi tinde a se recunoaște că interpretarea dată de Curte actului dela 17 Martie 1905 este greșită, că acest act are toate caracterele unui act total și ca atare, Piros Carapanos nu ar putea cere decât împărțirea averii rămasă dela defunctul Gheorghe Gussi iar nu urmărirea moștenitorilor ca niște simple debitori;

Considerând că astfel formulat motivul de casare este îndreptat în contra interpretării actului dela 17 Martie 1905, care formează unul din temeiurile deciziunii supusă recursului;

Considerând că ceea ce constituie o hotărârea judecătorească, nu este temeiul pe care ea se sprijină ci dispozitivul, acea parte a hotărârei care rezumă soluțiunea hotărârei dată litigiului de către judecători; că un temeiul chiar greșit de ar fi, hotărârea nu poate fi casată dacă el se poate menține pe alte considerațiuni juridice;

Considerând că în specie Leonida Gussi obținând câștig de cauză nu are interes de a se plânga de mo-

țivele pe care se întemează hotărârea; că această hotărâre odată casată, în întregul ei cade împreună cu temeiurile ei fiind reputată că nu a existat niciodată; că la curtea de trimetere se va pune din nou în discuțiune sentința apelată și părțile pot invoca atât vechile mijloace cât și altele ce nu a fost formulate mai înainte, că dar acest recurs urmează a fi respins ca fără interes.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul lui Piros Carapanos și respinge recursul lui Leonida Gussi etc.

INALTA CURTE de CASAȚIE și JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 16 Mai 1919

Președinția d-lui C. R. MANOLESCU, Prim-Președinte

C. Tabacovici cu Ministerul Instrucției

Decizia No. 141

Profesor universitar. — Transferare de la o Universitate la alta. — Nulitatea transferării în lipsa avizului favorabil al Universității unde catedra este vacantă. — Art. 80-84 legea învățământului secundar și superior.

După cum rezultă din art. 80-84 din legea învățământului secundar și superior și din debaterile parlamentare respective, s'a dat fiecărei universități o oarecare autonomie în alegerea membrilor săi, consacrandu-se ca principiu al numirii profesorilor universitari alegerea prin concurs și recomandarea pe baza concursului, a candidaților de însăși corpul profesoral. Numai în mod excepțional s'a admis ocuparea unei catedre prin transferarea de la o universitate la alta a unui profesor. Această transferare însă trebuie să fie agreată de universitatea unde catedra este vacantă.

Fără această agreeare transferarea nu se poate face de cât pe calea concursului și numai după ce se îndeplinește oarecare formalități și termene prevăzute de art. 84.

Curtea, deliberând,

Asupra recursurilor făcute de G. C. Tabacovici, din 8 Martie 1919, prin care d-sa se plânge contra deciziunii ministeriale, cu data de 28 Februarie 1919, prin care s'a respins cererea de a se aduce la îndeplinire decretul regal din 18 Iunie 1915 privitor la transferarea sa, ca profesor de drept civil de la Facultatea din Iași la cea din București iar prin petițiunea înreg. la No. 1821 din 27 Martie 1919, prin care s'a dispus anularea primului decret;

Că recurentul atacă aceste acte administrative, pe temeiul art. 5 § III, lit. f. din legea Curții de Casație, ca fiind făcute cu încălcarea legii și cu vătămarea drepturilor sale de profesor inamovibil la Universitatea din București;

Considerând că chestiunea nelegalității măsurilor de care se plânge recurentul depinde de aceea de a se ști, dacă decretul de transferare din 1915 este el însuși un act legal, putând conferi recurentului drepturi care au fost lezate prin nesocotirea și anularea lui;

Având în vedere că e necontestat în fapt, că în anul 1915 recurentul, profesor definitiv la catedra de drept civil dela Facultatea din Iași, a cerut Ministrului Instrucțiunii Publice transferarea la catedra similară vacantă dela Facultatea din București, că Ministrul a

supus cererea, ambelor universități spre a-și da avizul, că universitatea din Iași s'a pronunțat, în termen, pentru transferarea, cea din București, însă, a cerut o păsuire spre a examina lucrările d-lui Tabacovici; că termenul prevăzut de lege expirând, fără ca Universitatea din București să dea vre-un aviz, Ministrul prin Decretul Regal 1650/915 a dispus transferarea recurentului numai pe baza avizului favorabil al Universității din Iași; că, după aceea, fără ca transferarea să se fi operat în fapt, au urmat succesiv protestul profesorilor Facultății juridice din București contra transferării făcute, renunțarea d-lui Tabacovici la transferare, publicarea din nou a catedrei vacante și, infine, revenirea d-lui Tabacovici asupra renunțării, revenire care a provocat pe rând cele două acte administrative, contra cărora recurentul se plânge, după cum se arată mai sus;

Că acestea fiind faptele, urmează a se ști dacă, după sistemul consacrat de lege în materie de numiri și transferări la catedrele Universitare, Ministrul este îndrituit să dispună transferarea recurentului la Universitatea din București, fără avizul sau recomandarea prealabilă a acestei Universități;

Având în vedere că din cuprinsul și din întreaga economie a art. 80—84 din legea învățământului secundar și superior dela 1912, care reglementează această materie, rezultă că în mod normal ocuparea catedrelor universitare vacante se face prin concurs (art. 80 și 83), că, prin excepție, și numai înăuntrul termenului de publicațiune a concursului, legea prevede posibilitatea completării vacanței prin recomandarea din partea universității unde catedra e vacantă, fie a unei persoane distinse prin lucrări de mare valoare (art. 81), fie a unui profesor ocupând o catedră similară la cea laltă Universitate și care va fi cerut să fie transferat (art. 82); că este adevărat că, în acest din urmă caz, Ministrul primind cererea de transferare, e dator să o comunice ambelor universități spre a-și da avizul, având obligația de a transfera pe profesor, dacă ambele se pronunță favorabil;

Că, însă, ori care ar fi părerea universității de origine, Ministrul nu poate, în nici un caz, procedea la transferare fără avizul favorabil al Universității, căreia aparține catedra vacantă;

Că aceasta rezultă ne îndoiesc din alin. 5 art. 82, după care în caz de divergență între cele două universități, profesorul va putea fi transferat, dar pe baza recomandării universității la care se află catedra vacantă;

Că dacă această Universitate nu-și înaintează raportul asupra cererii de transferare în termenul prevăzut de lege, nici-o dispozițiune nu îndreptățește pe Ministrul să hotărască transferarea; că tot ce dânsul poate face în acest caz, e să îngrijească ca lucrările concursului să-și urmeze calea, având dreptul de a numi sau a respinge motivat pe candidatul propus de Universitate, și fiind obligat a publica din nou vacanța catedrei, în caz când a refuzat să numească pe candidatul propus, sau când Universitatea a conchis în raportul său la nerecomandarea nici unui candidat;

Că numai în cazul cu totul excepțional prevăzut de art. 84, când universitatea nu și-a înaintat raportul asupra lucrărilor candidaților înscrși la concurs, în termenele și după invitațiunile arătate în acest articol, Ministrul va putea, zice legea, să numească de-a dreptul ca profesor agregat pe orice persoană îndeplinind condițiunile legii;

Că modul cum legiuitorul reglementează acest caz special, constituie un argument mai mult, că dânsul nu

admite amestecul Ministrului, în exercițiul drepturilor și prerogativelor ce înțelege să dea universității de a-și alege pe membrii săi, și chiar atunci când, silit de împrejurări ca cele de mai sus, legiuitorul acordă Ministrului dreptului exclusiv de dispozițiune, încă el îngrădește și temporizează acest drept cu formalități și termene;

Că dreptul acordat Ministrului prin art. 84 nu poate fi întins la alte cazuri, de oarece principiul legii fiind concursul, un drept atât de excepțional nu s'ar putea admite decât în baza unei alte derogări formale, care, dacă ar fi fost admisă de legiuitor, ar fi fost, desigur, însoțită și de îngrădirile și formalitățile care se impuneau ca și în cazul prevăzut de art. 84;

Că pentru a fi consecințe cu principiul legii care este concursul, legiuitorul nici nu putea admite pentru transferare dreptul excepțional acordat Ministrului prin art. 84, deoarece în cazul prevăzut de art. 82, rămâne deschisă Ministrului calea normală a concursului;

Că aceasta rezultă și din dezbaterile ce a urmat în corpurile legiuitoare că ministrul care a prezentat proiectul de lege a declarat că legea se votează în sensul că un profesor nu poate fi transferat contra voinței Facultății unde este locul vacant;

Că acesta fiind sistemul consacrat de lege în materie, este evident că, în speța decretul de transferare a recurentului din 1915 fiind dat fără asentimentul Universității careia aparține catedra vacantă și fără ca Ministrul să se fi găsit în cazul prevăzut de art. 84, acest decret e lipsit de bază legală și, ca atare, el nu a putut conferi numitului recurent dreptul de profesor înamovibil la Universitatea din București, ce pretinde că i s'ar fi nesocotit;

Că, dar, fără a mai discuta renunțarea recurentului la transferarea sa la Facultatea din București, renunțare despre care se luase act și chiar se declarase catedra vacantă, Ministrul n'a săvârșit nici o călcare de lege prin faptul că a refuzat să dea concurs decretului-legal de transferare care erea dat cu violarea legii, și prin urmare primul recurs este neîntemeiat;

Considerând că din moment ce s'a stabilit că decretul de transferare din 1915 este nelegal și deci inoperant, cel de al II recurs, provocat de anularea aceluși decret de către însăși autoritatea care l-a dat, este fără interes a se mai cerceta, deoarece soluțiunea acestui recurs, oricum s'ar da, nu ar putea să ștergă viciul ilegalității decretului de transferare și să îndreptățească pe recurent la cere executarea acestui decret;

Că dar, al II recurs câtă a se respinge fără interes; Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul etc.

TRIBUNALUL BRAILA SECȚIA I

Audiența dela 29 Mai 1920.

Președinția d-lui NICOLAE BRAESCU, Judecător

Julian Leontescu cu Jean Popescu

Sentața civilă No. 160

Contract de locațiune. — Spor. — Contract în curs de executare. — Admisibilitatea sporului. — Art. 1 al. 1 și 2, art. 2 și art. 6 din decretul-lege No. 1420/920.

Sporul se aplică și contractelor de închiriere în curs, căci atât din spiritul și economia decretului-lege, cât și din art. 1 al. 1 și 2, art. 2 și art. 6 din decret.—cari nu fac nici o distincțiune între diferitele categorii de contracte, cărora li se aplică sporul de chirie, indiferent, de timpul când ele

expiră, nu rezultă nici o legătură între spor și prelungire.

Tribunalul,

Având în vedere recursul înregistrat la No. 14864/920 făcut de Iulian Lăntescu, avocat din Brăila, str. Că-lărăși No. 52, în calitate de girant administrator al imobilelor def. A. Guttman, în potriiva hotărârei cu No. 127/920, dată de comisia arbitrală pentru chirie de pe lângă judecătoria Urbană Brăila, prin care s'a respins ca nefondată acțiunea intentată de reclamantul Iulian Lăntescu contra părâtului Jean Popescu, pentru spor de chirie, menținându-se contractul vizat de administrația financiară Brăila la No. 707/918, și prin care se stipulează că termenul închirierii este de cinci ani, începând dela 28 Octombrie 1918 până la aceiași dată 1923;

Având în vedere motivele de recurs;

1. Că comisiunea arbitrală respingând cererea de spor, pe motiv că decretul lege 1420/920 nu se aplică contractelor în curs și cu termen de expirare după Sf. Gheorghe 1922, a violat art. 6 din acest decret lege;

2. Că chirișul care refuză sporul și nu reclamă la comisiunea arbitrală în termen de 5 zile dela primirea notificării, rămâne obligat la plata sporului, iar comisia arbitrală respingând cererea de spor a violat art. 9 din același decret lege;

Având în vedere primul motiv de recurs în care se disentan chestiunea dacă sporul prevăzut de decretul lege No.1420/920 se aplică contractelor în curs și cari expiră după Sf. Gheorghe 1922;

Considerând că spre deosebire de contractele anterioare cari făceau diferite categorii de imobile și diferite categorii de contracte, ocupându-se de unele, iar în ce privește altele, lăsând a fi reglementate de voința liberă a părților, decretul lege 1420/920 în art. 1 al. 1 îmbrățișează toate categoriile de imobile: «rurale, urbane, afectate locuinții, sau pentru orice altă destinație publică sau particulară», căci, în adevăr, alte categorii nu mai sunt; precum și toate categoriile de contracte «ale căror termene expiră la Sf. Gheorghe 1920, înainte de Sf. Gheorghe 1922, prelungite prin decretele anterioare, sau încheiate ulterior», și este cert că enumerarea cuprinde toate categoriile de contracte cari pot fi prelungite;

Că, în adevăr, s'ar putea imagina o singură categorie de contracte: acele care expiră după Sf. Gheorghe 1922; cum însă art. 1 în al. 1 se ocupă în special de prelungirea contractelor, a se referi la această categorie era nu numai inutil dar chiar un non sens.

Imediat însă, adică chiar în al. II acest articol are grijă să pună principiul că: până la Sf. Gheorghe 1922 se suspendă punerea în lucrare a închirierilor, și accentuează chiar «privitoare la imobilele din menționatele categorii» fără să vorbească nimic de contractele din menționatele categorii, fiindcă aici decretul nu se mai ocupă de anumite «închirieri», ci de toate închirierile; așa dar «se suspendă punerea în lucrare a închirierilor cari, dacă nu ar fi intervenit prelungirea urmau să fie executate cu începere dela Sf. Gheorghe 1920, indiferent dacă expiră înainte sau după Sf. Gheorghe 1922»;

Că nici art. 1 al. 1 nu se ocupă în special de prelungiri explicând în același timp că aceste prelungiri sunt aplicabile tuturor categoriilor de imobile și tuturor categoriilor de contracte;

Că, însă, principiul general de care se guvernează acest decret este pus în al. 2 din acest articol, și anume că: «între Sf. Gheorghe 1920 și Sf. Gheorghe 1922

voința părților este substituită prin voința decretului, indiferent de data când expiră contractul;

Considerând că chiar din acest principiu rezultă neapărat în primul rând că în tot acest interval trebuie aplicate prevederile decretului și în ce privește sporul de chirii, căci în adevăr dacă sporul nu este aplicabil în tot acest interval ci numai dela expirarea contractului—după cum se susține de intimat—atunci al. 2 din art. 1 este nu numai inutil dar chiar fără înțeles pentru că ce nevoie este să se suspende contractul părților dacă decretul nu poate pune nimic nou în locul celui suspendat?;

Considerând că art. 6 al. 1 care se ocupă în special de spor, se exprimă categoric în acest sens și zice: «cu începere dela Sf. Gheorghe 1920... proprietarii pot spori chiriile»..., este clar deci că sporul se aplică dela Sf. Gheorghe 1920, chiar dacă contractele expiră după această dată, căci în această privință textul nu face nici o distincție; deci sporul nu intervine acolo unde intervine prelungirea și nu este dar nici o legătură între spor și prelungire; dovada că nu poate fi altfel rezultă evident și din al. 2 de sub acest articol care spune: «în caz când comisiunea arbitrală va aprecia că se cuvine proprietarului sporul suplimentar, el va fi aplicabil chiar cu începere dela sf. Gheorghe 1920, ori în cazul când contractul expiră după sf. Gheorghe 1920, și dacă susținerea că sporul legal se aplică dela expirarea contractului ar fi întemeiată, ar însemna că sporul suplimentar să fie aplicabil dela o dată anterioară sporului legal, ceea ce este inadmisibil;

Considerând că în al doilea rând art. 6 al. 1 când vorbește de contracte spune: «chiriile anuale» sau «proprietarii pot spori chiriile» fără să specifice care chiriile adică cari contracte; că prin urmare face aplicabil sporul la toate «chiriile» adică la toate categoriile de contracte conform principiului pus de art. 1 al. 2, iar al. 7 de sub acelaș articol prevede în adevăr că: «sporurile de mai sus se aplică de o potrivă la toate închirierile, de ori cine, sub orice formă și la orice dată ar fi făcute», cu alte cuvinte dă cea mai largă sferă de aplicabilitate acestor sporuri, sferă care cuprinde încontestabil și contractele care expiră după sf. Gheorghe 1920; ori dacă trimiterea din al. 1 de sub acest articol voia să lege astfel art. 6 cu art. 1 în cât din această legătură să rezultă că sporul nu se aplică de cât la categoriile de contracte prevăzute în art. 1, atunci al. 7 de sub art. 6 ar fi fost în contradicție cu al. 1 de sub acelaș articol, ceea ce nu se poate admite;

Considerând dar că intenția legiuitorului nu poate fi alta de cât că trimiterea din art. 6 la art. 1 nu se referă la categoriile de contracte prevăzute în art. 1; ci la categoriile de imobile, prevăzute de acel articol, că aceasta reiese clar chiar din termenii în care este redactată această trimitere, căci ea spune categoric: «pentru imobilele prevăzute în art. 1» iar nu pentru contractele prevăzute în acel articol, și această trimitere o face decretul 1420 pentru ca să înlăture distincțiunea pe cari decretulele anterioare o făceau cu privire la diferitele categorii de imobile; că acelaș lucru rezultă și mai evident din faptul că art. 6 imediat ce enunță principiul că sporul se aplică dela sf. Gheorghe 1920, începe să enumere diferitele categorii de imobile, fixând cota admisă ca spor, prin urmare aceasta este ordinea de idei care-l preocupă pe legiuitor în acest articol, iar nu durata contractelor;

Considerând în fine că spiritul și economia decretului conduc fără șovăire la aceeași soluție;

În adevăr, în expunerea de motive se spune că la cauzele cari au motivat legea din 5 Aprilie 1916, sau adăugat dela data participării țării noastre în războiul

mondial scumpetea considerabilă a traiului, deprecierea valutei, și alte împrejurări de ordin economic general, care au întrecut prevederile legiuitorului, că atunci s'a crezut util să se emită succesiv două decrete legi din 6 Martie și 19 Noembrie 1919, prin cari s'a admis pe de o parte ca proprietarul să poată pretinde un anumit spor de chirii, iar pe de altă parte s'a prelungit anumite contracte, scotindu-se aceste măsuri, prea restrictive, imperfecte și nesatisfăcătoare, prin acest ultim decret sau luat noi măsuri pentru asigurarea drepturilor proprietarilor și a intereselor presante ale chiriilor;

Că, dar, în aplicarea acestui ultim decret trebuie să ținem seamă și de interesele chiriașului, dar și de ale proprietarului;

Că începând dela 5 Aprilie 1916 și până azi proprietarul a putut face contracte cât de lungi dar nu a putut pretinde de cât chiria legală.

Că dacă s'ar admite că decretul 1420 nu aplică sporul decât contractelor cari expiră înainte de sf. Gheorghe 1922, ar însemna că proprietarul care de perfectă bună credință face un contract cu termen de expirare după sf. Gheorghe 1922 însă cu chiria legală, să fie pus fără nici o vină din partea sa într-o situație mai rea de cât proprietarul care lasă pe chiriaș fără contract pândind astfel mereu ca efectul legii să înceteze;

O asemenea soluție ar fi și inechitabilă și ar eși din spiritul decretului lege 1420;

Că dar, primul motiv fiind întemeiat Tribunalul urmează a admite recursul fără a mai intra în cercetarea celui de al doilea motiv a cărui discuție devine inutilă;

Pentru aceste motive redactate de D-l Judecător Nicolae Brăescu, Trib. admite recursul.

(ss) Nicolae Brăescu; Henry Vogtberg

NOTA.—În acest sens s'a mai pronunțat Comisiunea Arbitrală a Ocol. II, București, cartea de judecată No. 170/920 în Curierul Judiciar No. 42—43/920, p. 347 și urm; Trib. Ilfov secț. II civ. prin Jurn. 10426, cu nota d-lui Alex. Em. Lăzărescu, în Curierul Judiciar No. 51—52;

În sensul contrar: Comisiunea arbitrală a ocolului VII, București, cartea de judecată No. 4/920 în Curierul Judiciar No. 36—37/920; Trib. Prahova S. I. Sent. civ. 247, în Curierul Judiciar No. 48—49/920 p. 400. Comisiunea arbitrală a Jud. Ocol. Urban Buzău, în Curierul Judiciar No. 51—52, p. 416/920; Curtea de Apel București Secția I, 74 din 28 Aprilie 1920 în Curierul Judiciar No. 51—52/920 și Curtea de Casație, I, 266 din 21 Iunie 1920; în «Curierul Judiciar» din 1920 No. 53—54 pag. 432.

E. C. DECUSARA

D-l N. Jac Constantinescu, distinsul fost prim-președinte al Trib. Gorj, actualmente consilier la Curtea de Apel Galați a dat la lumină o nouă și importantă lucrare

Asupra Contractului de locațiune

o broșură, format mare, conținând 180 pagine. Prețul 8 lei. Se expediază la cerere de Curierul Judiciar contra mandat postal, la care se va adăoga 2 lei pentru porto recomandat.

TRIBUNALUL BRAILA SECȚIA II

Audiența dela 7 Februarie 1920

Președinția d-lui C. DUMITRESCU, Judecător

Schenker & Co. cu David Goldenberg & ju

Contract de comision de transport. — Caracterile lui legale. — Comisionar de transport. — Responsabilitate. — Intinderea ei. — Art. 406 și 499 c. com. — Forță majoră. Datornic. — Obligațiune. Stingere. — Greșeală. — Responsabilitate. — Art. 998 c. c.

Comisionul de transport consistă dintr-un contract în baza căruia comisionarul de transport își ia obligațiunea de a efectua un transport cu rezerva ca în parcursul lui să uzeze și de ministerul altor cărauși decât el. Față de acest caracter al convențiunii, comisionarul de transport este pentru comitent însuși transportătorul lucrurilor pentru toată călătoria de care va răspunde, garantând executarea ei completă ca și cum personal ar fi efectuat transportul.

Când forța majoră care împiedică pe datornic de a-și executa obligațiunea a fost precedată sau însoțită de o greșeală din partea datornicului fără de care faptul păgubitor n'ar fi avut loc, obligațiunea datornicului care rezultă din contract, stinsă prin efectul forței majore, se transformă într-o obligațiune legală sancționată de art. 998 c. c., în baza căruia datornicul este ținut de a despăgubi pe creditor de prejudiciul ce i-a cauzat prin greșeala sa de a fi ocazionat faptul păgubitor.

Tribunalul,

Având în vedere opoziția făcută de firma comercială Schenker & Comp, sucursala București, contra sentinței com. No. 61/916 a acestui Tribunal prin care, a fost obligată a plăti firmei comerciale David Goldenberg & fii din Brăila, suma de lei 4158 bani 20 cu procente și cheltuieli de judecată.

Având în vedere că din actele aflate în dosar și susținerile părților se constată că între intimată și oponentă a intervenit un contract de comision de transport în baza căruia, aceasta se obligă a transporta intimatilor 204 legături de tablă din Germania la Brăila. Oponentă și-a executat obligațiunea contractată însă, la sosirea mărfii în Brăila s'a constatat lipsa a 12 legături de tablă iar 192 legături erau avariate de apele din ploii din care cauză își perduseră din valoare. Intimata constatând avaria și lipsa mărfii printr-o anchetă conform art. 71 c. com., din expertiza efectuată se stabilește că deprecierea mărfii sosite este de lei 2880, iar valoarea mărfii lipsă de lei 450, în total lei 3350. Intimata mai justificând cu acte cheltuirea sumei de lei 808 bani 20 mi facerea expertizii, plată de magazinaj, a pornit contra oponentii acțiune în despăgubire care, i-a fost admisă prin sentința opozată.

Având în vedere că astăzi în instanță oponenta n'a contestat existența contractului ce formează fundamentul juridic al acțiunii, executarea lui de către numita, avaria și lipsa mărfii în condițiunile specificate prin expertiză cum și cheltuielile pretinse de intimată.

Considerând că oponenta în baza convențiunii încheiate cu intimata, luându-și îndatorirea de a face ca marfa comandată de intimată în Germania să ajungă în Brăila, la destinațiunea ei definitivă, prin aceasta, caracterul legal al convențiunii este acela al unui contract de comision de transport.

Că în cazul acesta, oponenta, în ceea ce privește responsabilitatea sa pentru pierderea și stricăciunea mărfii cu a cărei transportare se obligase față de intimată, urmând a fi

supusă la toate obligațiunile unui comisionar de transport, intimată ca comitentă poate să tragă la răspundere numai pe oponentă ca comisionar de transport, chiar și atunci când paguba s'ar datoră faptelor căraușilor de serviciu că ora ca a uzat în parcursul transportului.

Că într-adevăr, dacă comisionul de transport ar fi socotit că consistă dintr-un mandat pe care-l dă comitentul (expeditor sau destinatar) comisionarului de a trata pentru el transportul unor lucrări cu un căraș, ci, el consistă dintr-un contract în materie de mandat că, comisionarul să fie ținut numai de diligența sa personală și liberat de forța majoră, fără însă să răspundă și de greșelile comise în cursul transportului de cărași, cari au primit marfa, după comisionar.

Că, însă, după art. 406 c. com., comisionarul fiind direct obligat către comitent ca și cum afacerea ar fi a sa proprie, de aci rezultă că acest articol derogă de la regulile mandatului în privința responsabilității comisionarului, față de comitent.

Că această derogare se explică prin împrejurarea că comisionul de transport nu este un adevărat mandat, un ordin de a negocia un transport cu un căraș, ci, el consistă dintr-un contract în baza căruia comisionarul de transport își ia obligațiunea de a efectua un transport cu rezerva ca în parcursul transportului să uzeze și de ministerul altor cărauși de cât el.

Că față cu acest caracter al convențiunii, este cert că comisionarul de transport fiind pent u comitent, însuși transportătorul lucrurilor pentru toată călătoria, el va răspunde de ea, garantând executarea ei completă, ca unul care a promis lucrarea, ca și cum personal ar fi efectuat transportul și chiar atunci când transportul s'ar fi făcut de alți după cererea sa.

Că prin urmare, comisionarul de transport fiind garant față de comitent nu numai de faptele sale, dar, chiar de acelea ale intermediarilor săi succesivi, din acest punct de vedere el este asimilat căraușilor cu care comitentul ar trata direct transportul, așa că, oponenta ca comisionar de transport, conform art. 406, 413, 418 și 425 c. com., urmează a fi declarată responsabilă ca și un căraș de pierderea și stricăciunea mărfii constatate la primirea ei de către intimată cu a cărei transportare se obligase, fie că paguba s'ar datoră vre unei greșeli a oponentei, fie faptelor căraușilor prin intermediul cărora a transportat marfa.

Având în vedere că oponenta, susține că avaria și lipsa mărfii producându-se pe distanța Buda-Pesťa-Predel pentru că marfa a fost transportată în vagoane des-lise din lipsă de vagoane închise, care nu i s'a putut pune la dispozițiune din cauza războiului, ea urmează a fi apărută de orice responsabilitate de orare, starea de război care există în Ungaria prin Oct. 1914 când s'a efectuat transportul, constituie un caz de forță-majoră care a împiedicat-o de a-și executat obligațiunea în sensul de a transporta marfa în vagoane închise, cum ar fi trebuit pentru a o feri de stricăciuni și lipsuri.

Considerând cu adevărat că, potrivit art. 425 c. com. și principior generale în materie de forță-majoră, oponenta ca comisionar de transport, asimilată căraușilor, nu este scutită de a preda marfa cu a cărei transportare se însărcinase de cât, în cazul când pierderea și stricăciunea mărfii sunt rezultatul forței majore,

Considerând că pentru aceasta oponentă trebuind să dovedească că pierderea și stricăciunea sunt efectul forței majore, numita s'a mărginit numai de a stabili că în timpul când a efectuat transportul era stare de război în țara prin care s'a făcut o parte din transport și că ace t transport l'a efectuat în vagoane deschise, fără a căuta să justifice imposibilitatea de a transporta marfa în vagoane închise, sau, în alte condițiuni care să asigure buna stare a mărfii, este rezultatul stării de război, cazul de forță-majoră invocat.

Că, într-adevăr, oponenta atribuind pierderea și stricăciunea mărfii faptului că ea a fost transportată în vagoane deschise în lipsă de vagoane închise, care nu i s'a putut pune la dispozițiune din cauza stării de război existente în Ungaria pe timpul transportării mărfii, nu dovedește cu nimic că puterea publică din acest stat, în vederea stării de

război, a pus-o pe oponentă în imposibilitate de a efectua transportul mărfii în alt mod decât cu vagoane deschise, refuzându-i-se de a i pune la dispozițiune nici la cerere nici mai târziu vagoane închise, sau, că o asemenea dispozițiune era luată în mod general.

Că din potrivă, prin scrisoarea din 26 Oct. 1914, oponenta cerând intimată a o autoriză a transporta marfa în vagoane deschise învelite cu mușamale pentru că nu poate obține prompt vagoane închise, de aci rezultă că, dacă asemenea vagoane nu s'au putut obține la prima cerere, ele se puteau dobândi pentru mai târziu. În acest caz, transportarea mărfii putându-se efectua fără pagubă pentru intimată, forța-majoră invocată de oponentă n'a fost de natură de a o fi împiedicat pe numita de a transporta marfa în vagoane închise cum susține și, ca atare, ea nu poate să se pună la adăpostul forței-majore pentru a înlătura responsabilitatea sa față de intimată.

Că chiar dacă s'ar presupune că oponenta s'ar putea prevala de cazul de forță-majoră invocat, care, a împiedicat-o după cum zice, de a efectua transportarea mărfii în vagoane închise, totuși, pentru forța-majoră invocată s'o desearce în mod legal pe oponentă de orice responsabilitate rezultată din felul păgubitor pentru intimată al efectuării transportului mărfii, trebuind ea evenimentul ce constituie forța-majoră, să nu fi fost precedat sau însoțit de vre-o greșală care să fie imputabilă oponentii și fără de care ea ar fi putut să înlătore efectele cazului de forță-majoră, în specie, oponenta nu se poate prevala de cazul de forță-majoră invocat nici din acest punct de vedere.

Că din împrejurările în care s'a făcut transportul mărfii și s'a produs pretinsul caz de forță-majoră reese că, cu toată starea de război ce există în Ungaria, oponenta ar fi putut să înlătore paguba pricinuită intimatului după u ma condițiunilor rele în care s'a făcut transportul mărfii dacă, mai înainte de a fi pornit marfa din Buda Pesta, n'ar fi neglijat de a ține seamă de o obligațiune legală care rezultă din îndatorirea de a avea o diligență și o prevedere mai mare în executarea contractului de comision de transport, atât în interesul său cât și al intimatului și, a cărei călcare este sancționată de art. 998 c. c., prin necesitatea din partea oponentii de a repara prejudiciul cauzat intimatului, rezultat al greșelii sale, prejudiciu care consistă din despăgubirea intimatului de paguba încercată de ea după urma consecințelor survenite din cond-țiunile rele ale transportului mărfii.

Considerând într-adevăr, dacă s'ar stabili că forța-majoră care a fi împiedicat pe oponentă de a efectua transportul mărfii în condițiuni bune, a fost precedat sau însoțit de o greșală din partea oponentii, fără de care faptul păgubitor n'ar fi avut loc obligațiunea oponentii de a despăgubi pe

intimată care rezultă din contractul de comision de transport, stinsă prin efectul forței-majore, s'ar transformă într-o obligațiune legală sancționată de art. 998 c. c. în baza căruia oponenta ar fi ținută de a despăgubi pe intimată de prejudiciul ce i-a cauzat aceasta prin greșala sa de a fi ocazionat faptul păgubitor.

Considerând că scrisoarea din 26 Oct. 1914 prin care oponenta a cerut intimată a o autoriză a transporta marfa în vagoane deschise învelite cu mușamale pentru motivul că nu poate obține prompt vagoane închise, fiind o dovadă că dacă oponenta n'a putut dobândi vagoane închise la prima cerere ce a făcut, avea posibilitatea să capete asemenea vagoane pentru mai târziu, este în mod legal greșală din partea oponentei dacă față cu imposibilitatea de a obține numai de cât vagoane închise pentru transportul mărfii, n'a amân timer efectua transportului pentru mai târziu când dupe cum reese chiar din scrisoarea sa, era cu putință să dobândească vagoane închise. Oponenta nu și-ar fi angajat nicio responsabilitate dacă, din această cauză întârziea cu transportul mărfii, imposibilitatea de a obține vagoane închise de îndată fiind efectul momentan al forței-majore.

Că deasemenea mai este neglijență din partea oponentii care în caz de lipsă de vagoane închise cum zice, s'a mărginit în executarea contractului de comision de transport, să expedieze marfa la Brăila în vagoane deschise fără a fi fost învelite cu mușamale astfel, după cum ceru-e intimată a fi autorizată a face transportul prin scrisoarea din 26 Oct. 1914, fapt ce ar fi putut constitui din parte-i o măsură de prudență de natură dacă nu de a înlătura paguba dar în orice caz de a o fi pus la adăpost de responsabilitatea ce rezultă din cauza condițiunilor rele, consecință a forței-majore, în care s'a efectuat transportul mărfii.

Având în vedere că din expertiza făcută se stabilește că avarierea mărfii se datorează apelor din ploii care au p-truns în legăturile tabelor, și că deci nu s'ar fi întâmplat acea-ța pagubă și nici pierderi n'ar fi avut loc dacă, marfa s'ar fi acoperit cu mușamale.

Că, prin urmare, chiar pentru cazul când oponenta s'ar putea prevala de forța-majoră în scopul de a scăpa de responsabilitate față de intimată, numita fiind în măsură de a înlătura paguba pricinuită intimatului, nefăcând aceasta, responsabilitatea pierderii și stricăciunii mărfii nu poate să cadă decât asupra sa a cărei imprudență și neglijență, a făcut posibilă paguba.

Că, deci, opoziția nefiind întemeiată câtă a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive redactate de d. Const. Dumitrescu, judecător de ședință, respinge opoziția ca nefondată.

(ss) C. Dumitrescu, C. Ștefănescu.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI CURȚILOR DE APEL ȘI ÎN ALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

Apelanti: S. Berger asistat de d. av. I. Onescu și V. Filderman și Avram Nicula, prin d-nii avocați I. Birnberg, C. C. Arrión și M. I. Negreanu.

Intimată: Societatea «Scena», prin d. avocat S. Rosenthal.

Contract de locație.—Subînchiriere.—Interzicere.—Nulitate.—Efect retroactiv.—Declarație de renunțare.—Drepturi viitoare.—Decretul-lege 4881/919 și 1420/920.—Contestație.—Decădere.—Art. 30 și 31, art. 4 din decretul-lege 1420/920.

a) Art. 30 din decretul-lege 1420/920 declară că toate subînchirierile de imobile cuprinse în acest art., ori care ar fi destinația acestor imobile, și existența la data apariției decretului din 2 Aprilie, sunt nule de drept.

Însă, pentru o serie anumită de imobile specificate în art. 31, soarta subînchirierilor acestor imobile, conform acestui art. nu mai sunt nule de drept, ci numai interzise pentru viitor.

Din acest mod diferit de redactare a art. 30 și 31, nu se poate da interzicereii unor astfel de contracte de subînchiriere, de care vorbește art. 31, un efect retroactiv declarându-le nule, în virtutea principiului de drept comun că, o lege nouă nu are efect retroactiv, ci dispune numai pentru viitor, când nu este expres prevăzut în lege — cum de altminterlea o face legiuitorul în art. 30.

Prin urmare, în speță, fiind vorba de o subînchiriere de teatru, care este cuprinsă în enumerațiune a art. 31, nu se poate cere nulitatea subînchirierii conform art. 30.

b) O declarație de renunțare la beneficiul ori cărei prelungiri ce ar rezulta din ori ce lege nouă, nu poate fi considerată ca valabilă, și prin urmare trebuie con-

siderată nulă, fiind-că nu se poate renunța decât la un drept, ce există în momentul declarațiunei, iar nu și la drepturi viitoare.

Însă, prin faptul că aceste declarațiuni, era considerate de decretul-lege 4881 din 19 Noembrie 1910 și în parte și de decretul-lege 1420/1920, când se constată că au fost date în necunoștința împrejurărilor legale și de fapt, însă pentru a face inoperante aceste clauze, conform art. 4 din decretul-lege, se specifică cazurile și procedura de urmat, prin facerea unei contestații la instanțele de drept comun, într-un anumit termen, sub pedeapsa decăderii părților, ceea ce în speță nu s'a făcut. (Curtea de apel Buc. s. I., decizia civilă No. 137 din 23 Iunie 1920, prin care s'a respins apelurile contra sent. 427/1920 a Trib. Ilfov s. III civ. cor.)

Apelantă: Firma Bahles prin sechestrul L. Fournarachi și St. Cihoski, asistat de d. avocat Jean Filoti.

Intimat: Prosper Passalacqua lipsă.

Contract de locațiune.—Ordinul autorității. Caz de forță majoră.—Pierderea folosinței.—Desființarea contractului.—Art. 1439 cod. civ.

Conform art. 1439 c. civ. contractul de închiriere se desființează când lucrul închiriat a pierit cu totul, iar pierderea folosinței din cauză de forță majoră, este echivalentă cu pierderea însăși a lucrului închiriat, de oare ce obiectul contractului de închiriere este folosința lucrului de care chiriașul este privat în mod absolut prin actul autorității.

Prin urmare, în speță, intimatul obligându-se de a pune la dispoziția firmei apelante două șlepurii spre a se transporta cereale, el nu și-a putut ține această obligațiune din cauză că a fost împiedecat prin ordinele Inspectorului general al navigațiunei și porturilor, fapt care constituie un caz de forță majoră, firma apelantă nu s'a putut folosi de lucru, și deci contractul urmează a fi considerat ca desființat — cu obligațiunea pentru intimat de a restitui suma ce a primit drept chirie cu dobânzile legale (Curtea de Apel Buc. s. I., decizia com. No. 10 din 11 Martie 1920, prin care s'a admis apelul contra sent. com. 27/919 a Trib. Ilfov s. com.).

NOTA.—Asupra acestei chestiuni doctrina s'a pronunțat în același sens (vezi articolul documentat al d-lui Al. Velescu, publicat în *Curierul Judiciar* No. 8-9 din 8 Febr. 1920, p. 68); Cas. I. 201. din 29 Sept. 1919, în *Curierul Judiciar* No. 1, 1920 p. 16; Tribunalul Brăila, s. I. sent. com. 43 din 23 Martie 1919, *Curierul Judiciar* 6—7/1920, p. 60, cu nota d-lui C. N. Toneanu; Trib. Ilfov, s. III, sent. din 5 Dec. 1919, publicată în *Curierul Judiciar* No. 30-31 din 2 Mai 1920, cu trimeterile redacționale asupra chestiunei.

E. C. D.

SECȚIA II

Apelantă: Glădirea Românească.

Intimați: G. D. Boambă și Eugen Diamandy.

Vânzare cu clauză că vânzătorul va locui imobilul vândut în mod gratuit, și-l va preda la o epocă determinată.—Cerere de evacuare din partea cumpărătorului la termen.—Comodat.—Contract de închiriere.—Prelungire de drept prin decretul-lege 1420/1920.

Când un imobil a fost vândut cu clauză, că vânză-

torul are dreptul de a locui în mod gratuit o parte din imobilul vândut până la o anumită dată (23 Apr. 1920), această rezervare a dreptului de a locui fie în total, fie în parte a imobilului vândut, făcută în folosul vânzătorului cu ocaziunea vânzării, nu poate fi considerată ca un comodat, deși nu s'a stipulat nici un preț, ci ca un contract de închiriere, în care prețul ar fi echivalat prin diminuarea prețului vânzării. Astfel fiind, un astfel de contract poate fi prelungit conform decretului-lege No. 1420/1920. (Curtea de Apel, București, s. II, decizia civilă No. 180 din 5 Iulie 1920, prin care s'a respins apelul contra sent. No. 353/1920, a Trib. Ilfov secția II civ. cor.)

NOTA.—Curtea de Apel București secția III, într-o speță similară (vezi *Curierul Judiciar* No. 67-68 din 10 Oct. 1920, p. 546), s'a pronunțat în sensul contrariu, considerând deținerea unui imobil vândut de către vânzător, care trebuia să-l predea la o epocă determinată, ca fără cauză, și neîntrunind elementele unui contract de închiriere, care să poată beneficia de prelungirea de drept din decretul-lege No. 1420/1920.

Noi credem, că soluțiunea Curței de Apel Buc. secția III, este cea mai juridică, căci clauza prin care își rezervă dreptul vânzătorul de a mai locui fie total, fie parțial imobilul vândut, cu plată sau gratuit, și a-l preda la o anumită epocă, nu poate schimba natura contractului de vânzare. Căci prețul fiind plătit, urmează numai predarea lucrului, care a fost condiționată la o anumită epocă. Ori această predare nu poate fi schimbată numai prin consimțământul uneia din părțile contractante. *Constitutul posesor* nu poate avea ființă fără un acord de voință dintre părți (Cfr. D. Alexandresco, Tom. VIII), p. 636, nota 2-a și p. 638. În speță, prin urmare, nu poate fi vorba nici de un comodat, nici de un contract de locație, ci numai de o predare a lucrului vândut la termenul fixat.

E. C. DECUȘARĂ

SECȚIA III

Apelanta: Elena A. Racoviceanu prin d. avocat T. Moscuna.

Intimat: Gheorghe I. Constantinescu, tutore provizoriu prin d. avocat Gonzali Ionescu.

Tutela.—Dacă imoralitatea tutorului legal poate să constituie o clauză de excludere dela tutela?—Soluție afirmativă.—Art. 385 c. civ.

În principiu este cert că după moartea unuia din soți, tutela asupra minorilor revine de drept soțului rămas în viață, însă conform art. 385 c. civ. sunt oprite de a fi tutori persoanele, cari au o purtare rea îndebște cunoscută.

Acest text clar și categoric se aplică la toate tutellele în genere, indiferent dacă tutela e legală sau dativă, și ar fi nerațional să se mențină în tutela un tutore ori câtă dovadă de imoralitate ar da, numai pentru că tuturul este tatăl sau mama minorilor. (Curtea de Apel București, secția III, decizia civilă No. 175 din 1 Sept. 1920, prin care s'a respins apelul contra jurnalului No. 4124/1920 al trib. Dâmbovița secția II).

NOTA.—Doctrina și jurisprudența este con-

stantă în a admite că pot fi excluși pentru purtare rea îndeobște cunoscută ori ce tutor, deci și tatăl și mama, tutori legali, prin faptul că legea nu face nici o distincție între tutorul legal și tutorul dativ. Dalloz, S. No. 265; *D-molomb*, VII, No. 495; *Laurent*, IV, No. 521; *Répertoire de dr. civile* No. 361, *Aubry et Rau*, I, p. 744 și *D. Alexandresco*, Tom II, p. 656, și autori și jurisprudența citată; *D. Neagu* codicile civil adnotat, vol. II, p. 247.

(E. C. D.)

SECȚIA IV

Apelant: Alex. Antonescu prin d. avocat Chiriac.
Intimat: I. Moruzi, prin d. avocat Petrovici.

Contract de locațiune.—Renunțare.—Contestație — Cum trebuiește interpretat art. 4 din decretul-lege 1420/920.

Expresiunea «orice contestație» din art. 4 din decretul-lege 1420/920, nu trebuie interpretată în sensul strâmt și pur gramatical, ci trebuie lărgită sfera, considerând prin această expresie ori-ce fel de mijloc de sesizare și opunere din partea chirișului, suficient numai să fi fost făcută în termenul util de zece zile dela publicarea decretului-lege, destul ca proprietarul să fi luat cunoștință de această opunere.

Prin urmare, în speță, apelantul notificând intimatului, că înțelege a uza de noul decret-lege 1420/920 și în consecință consideră anulată declararea de renunțare la prelungire, aceasta este suficientă pentru a desțepți și pune în întârziere pe intimat, în cât numai era nevoie ca să facă noua contestație în termen de zece zile la instanța de drept comun. (*Curtea de Apel București* S. IV, decizia No. 93 din 15 Mai 1920 prin care s'a admis apelul contra sent. 346/920 a Trib. Ilfov s. IV).

NOTA. — În sens contrar vezi Cas. I, 239/920, în acest No. p. 554, cu notă d-lui Velescu. (N. R.).

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurent: N. Durma, prin d. n. av. Răsuceanu și P. Poni.
Intimat: Gr. Georgescu, prin d. n. av. Marinescu-Bolintin.

Autoritatea lucrului judecat. — Acțiune penală. — Chestiunea proprietății lucrului prețins furat. — Discutarea ei pe cale penală. — Dacă mai poate fi discutată din nou și pe cale civilă? — Art. 1201 c. civil și 11 pr. p.

Când este vorba de hotărâri emanând dela jurisdicțiuni diferite, principiul autorității lucrului judecat nu este suficient pentru a determina influența unei hotărâri asupra celeilalte, ci trebuie a se ține seama dacă legiuitorul a învestit sau nu ambele jurisdicțiuni cu aceiași putere de a decide asupra litigiilor propuse judecăților. Hotărârile penale dintr'un motiv de ordine publică, superior principiului autorității lucrului judecat, din art. 1201 c. civil, creiat în primul rând în interes privat, se impun judecătorilor din civil, chiar dacă nu există tripla identitate cerută de art. 1201 c. c.

Prin urmare instanța civilă este în drept să refuze a discuta din nou chestiunea proprietății lucrului prețins furat, care a fost deja discutat în acțiunea penală, în care inculpatul a fost achitat pentru motivul că reclamantul nu a putut face dovada proprietății acestui lucru.

Efectele unei hotărâri penale achitatoare sânt aceleași, fie că achitarea este motivată de constatarea că faptul imputat nu există, fie de constatarea că el nu este complet dovedit. O nouă acțiune, care să completeze probele ce au lipsit la o hotărâre definitivă anterioară, nu este admisibilă. (*Cas. I, Deciziunea No. 20 din 2 Februar 1920, prin care s'a respins recursul contra deciziei No. 79/919 a Curții de Apel Iași S. I-a*).

Recurent: Nicolae St. Măsurou prin d-l av. C. Xeni.
Intimat: Ecaterina I. R. Preda, lipsă.

Mărturisire. — Mărturisire într'alt proces. — Inceput de dovadă scrisă, putând fi completat cu martori. — Art. 1206 și 1197 c. civil.

Art. 1206 c. civil fiind general și necerând condițiunea ca mărturisirea să fie făcută în cursul instanței în care se invoacă proba, rezultă că mărturisirea făcută într'alt proces, poate fi invocată de părți și face proba într'alt proces.

În orice caz, o asemenea mărturisire constituie un inceput de dovadă scrisă, care poate fi completată cu martori. (*Cas. I, Deciziunea No. 25 din 3 Februarie, 1920, prin care s'a respins recursul contra Deciziei No. 192/915 a Curții de Apel Craiova S. II-a*).

Recurent: Elena Carp, prin d. n. av. C. Diaconu și P. Popovici.
Intimat: Maria Manole, prin d-l av. I. S. Codreanu.

Succesiune. — Modul cum poate fi acceptată. — Expres sau tacit. — Aprecierea suverană a instanței de fond în ce privește intenția eredului. — Art. 689 c. civil.

Acceptarea unei succesiuni se poate face expres sau tacit și aparține instanțelor de fond de a aprecia în mod suveran, dacă actul care prin el însuși nu implică în mod necesar acceptarea succesiunii, conține totuși intenția eredului de a accepta sau nu succesiunea. (*Cas. I, Deciziunea No. 57 din 23 Februarie, 1920, prin care s'a respins recursul contra Deciziei No. 28/919 a Curții de Apel Galați S. I-a*).

SECȚIA III

Recurent: Gh. Chiriac, prin d. av. C. Marinescu-George.
Intimat: Primăria Capitalei, prin d. av. G. Petrovici.

Funcționar destituit în mod ilegal. — Reintegrare ordonată de Curtea de casație. — Neexecutarea acestei deciziuni în termen de 30 zile. — Daune cominatorii. — Art. 63 legea Curții de casație.

Din cuprinsul art. 63 al legii Curții de casație reiese că din moment ce termenul de 30 zile de la comunicarea deciziunii de reintegrare a expirat fără ca deciziunea să fie executată, funcționarul este în drept să ceară și să obțină daune pentru fiecare zi de întârziere, iar autoritatea nu se poate sustrage de la această sancțiune de cât probând că a executat deciziunea Curții de casație înăuntrul termenului de mai sus. Fie reintegrând pe funcționar, fie plăindu-i leza de la data destituirii.

Termenul de 30 zile a fost fixat de legiuitor tocmai în vederea îndeplinirii formalităților necesare și a accelerării lor, spre a nu se temporiza, sub diferite pretexte, executarea deciziunii de reintegrare și a face astfel iluzoriu dreptul funcționarului de a fi reintegrat. (*Cas. III, deciziunea No. 94 din 12 Martie 1920, prin care s'a admis cererea de daune cominatorii pentru executarea deciziunii No. 417/919 prin care recurentul fusese reintegrat în postul său*).